

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMLERİNDE
ANADAL GİTAR EĞİTİMİ NASIL OLMALIDIR?

Sadık YÖNDEM

104285

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MÜZİK EĞİTİMİ ANASANAT DALI

MALATYA

1992

Ailem'e

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

İş bu çalışma, jürimiz tarafından Müzik Eğitimi Anasanat dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Doç.Kadir Karkın

Üye Doç.Raif Gülcan

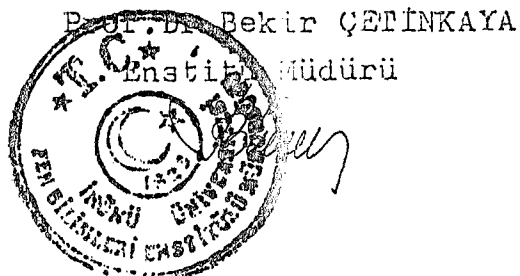
Üye Yrd.Doç.Cemal Yurga

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../199..

İmza

ÖZET

"Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri'nde Anadal Gitar Eğitimi Nasıl Olmalıdır?" başlığı altında Survey Yöntemi tekniği uygulanarak gitar sanatçıları ve ğretim elemanları ile görüşüldü. Soruların sonucunda oluşan ortak yanıtların bir bakışta görülüp algılanabilmesi için, "Anket ve Görüşme Tekniği" başlığı altında onbir adet tablo yapılmıştır. Kaynak taramada Tarihsel Yöntem kullanılmıştır. Ortaya çıkan bulgulara göre yapılan yorumlamalarda öneri olarak;

- Müzik eğitimi bölümlerinde gitar eğitiminin gerek-
liliği,

- Öğretmenlik için gerekli olan bilgilerin ğrenci-
lere özenle öğretilmesi,

- Yaş sorununu çözmek için zaman kazandırıcı alış-
maların yapılması,

- Orkestra dersi aracılığı ile eşlik yazma ve çalma
konularının geliştirilmesi araştırılmıştır.

ABSTRACT

Under the topic of "How the main branch guitar training must be in the music training departments of Education Faculties?" guitar artists and music instructors have been questioned by practicing Survey metod technics.

Under the topic of questionnaire and interview technics eleven tables have been prepared in order to be perceived common replies emerged as a result of questions at once. Historical method was applied at literature searching. According to the emerged findings, in the light of comments the followings have been suggested.

- the neccesity of the guitar training at music training departments.

- the knowledge required teaching should be taught to the students carefully.

in order to come aver problems related to the age practice keeping time should be performed.

- by the help of orchestra course it has been investigated that accompany writing and playing be developed.

ÖNSÖZ

Müzik sanatı, tarihinin ilk dönemlerinden bu yana insanları etkileyen bir güçtür. İnsanlar çalışırken, eğlenirken, dua ederken, cenaze törenlerinde müziğin etkili gücünden yararlanmışlardır. Böylece değişik müzik türleri oluşmaya başlamıştır. Buna paralel olarak, çalgılar da zaman içinde gereksinime yanıt verecek düzeyde gelişmeye başlamıştır.

Yaşantımızın her döneminde müzikle içiçe olduğumuza göre, bu konunun bilinçli bir şekilde öğrenilmesine ve öğretilmesine de gereksinim vardır. Eski devirlerde küçük çocuklar okuma-yazmadan önce müzik ile eğitilmişlerdir.

"ARİSTOTE'da (M.Ö. 384-322) eğitim ve öğretim ilkeleri içinde müziğe önemli bir yer vermişti. Aristote duyguları samimi olarak anlatma konusunda hiçbir şey ritim ve şarkı kadar kuvvetli değildir. Öyleyse müzik mutlaka çocukların eğitiminde kullanılmalıdır (Şenel 1982).

Müzik eğitimi yurdumuzda genele yayılmamış olmakla birlikte, anaokulundan başlayarak yapılmakta; ilkokul, ortaokul ve liselerde (seçmeli) sürmektedir. Anaokulu ve ilkokullarda müzik eğitimi, branş öğretmeni olmayan öğretmenler tarafından yaptırılmaktadır. Ortaokul ve

liselerde ise eğitim fakültesi mezunu müzik öğretmenlerince yürütülmektedir. Bu durumda müzik eğitimi bölümlerine ve öğrencilerine büyük görevler düşmektedir. Okullarda iyi bir eğitim yaptırabilmeleri için müziğin hem evrensel, hemde ulusal yönünü çok iyi öğrenmelidirler. Kendilerinin en büyük yardımcılarını ise, çalgıları olacaktır. Bu nedenle, çalgıların akademik düzeyde çalınmasının ve değişik uygulama alanlarında kullanılabilmesinin iyice öğrenilmesi gerekir. Ben bu araştırmamda, dört yıl süresince öğrencinin çalgısında yeterli bir düzeye gelebilmesinin, okullarda kendisinin en büyük yardımcısı olabilmesinin nasıl sağlanacağını inceledim.

Bu konuda bana destek sağlayan danışman hocam, Yrd. Doç. Cemal Yurga'ya yüksek lisans ders aşamasında gitar çalışmalarını yürüttüğümüz sayın Dr. Mesut Özgen'e, armoni konusundaki yardımlarından dolayı sayın Doç. Kadir Karkın'a, değerli bilgilerine başvurduğum sayın Ahmet Kanneci, Doç. Dr. Yıldız Elmas, Doç. Mutlu Torun ve görüşleriyle tezime katkıda bulunan diğer öğretim elemanı ve gitar sanatçılarına teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	xi
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1 Giriş	1
1.1.1 Gitarın dünü	4
1.1.1.1 Vihuela	5
1.1.1.2 Lavta ve Luth	6
1.1.1.3 Gitar	7
1.1.2 Günümüzde Gitar	8
1.1.3 Türkiye'deki yeri	11
1.2 Problem Durumu	12
1.3 Alt Problemler	13
1.4 Bu Araştırmanın Önemi	14
1.5 Sınırlamalar	17
2. VERİ OLUŞTURMA VE TOPLAMA	19
2.1 Kaynak Tarama	19
2.2 Anket ve Görüşme Tekniği	20

3. BULGULAR	22
3.1 Anket Sonuçları ve Tablolar	22
3.2 Anket Bulguları	44
4. YORUM VE ÖNERİLER	48
4.1 Gitara Geç Yaşta Başlanması	48
4.2 Eğitimin Dört Yılla Sınırlı Olması	50
4.2.1 Ders saatlerinin sayısı ve haftalık dağılımı	51
4.2.2 Dersin işlenmesinde ideal öğrenci sayısı	53
4.3 Seslendirme Sırasındaki Takılmalar	54
4.3.1 Genel nedenler	55
4.3.1.1 Öğretmen etkeni	55
4.3.1.2 Öğrenci etkeni	56
4.3.1.3 Çevre etkeni	57
4.3.2 Teknik nedenler	58
4.3.3 Deşifre	59
4.3.4 Çalışılan eserin bitirilebilmesi ...	64
4.4 İdeal Mezuniyet Seviyesi	68
4.4.1 Birinci sınıf programı	69
4.4.2 İkinci sınıf programı	71
4.4.3 Üçüncü sınıf programı	72

4.4.4 Dördüncü sınıf programı	73
4.5 Türkçe Metot ve Basılı Kaynak Azlığı	74
4.6 Orkestra ve Piyanoda Eşlik Dersinde Amaçlanan Hedeflere Ulaşmak	76
5. SONUÇ	95
KAYNAKÇA	97
EKLER	99
SÖZLÜK	107
ÖZGEÇMİŞ	110

KISALTMALAR

A.E.F.	:	Atatürk Eğitim Fakültesi		
A.K.	:	Ahmet Kanneçi		
B.K.	:	Bekir Küçükay		
B.E.F.	:	Buca Eğitim Fakültesi		
D.Ü.	:	Dokuz Eylül Üniversitesi		
E.S.	:	Erdem Sökmen		
G.E.F.	:	Gazi Eğitim Fakültesi		
G.Ü.	:	Gazi Üniversitesi		
İ.Ü.	:	İstanbul Üniversitesi		
M.Ü.	:	Marmara Üniversitesi		
M.G.	:	Mehmet Gürgün		
M.Ö.	:	Mesut Özgen		
M.T.	:	Mutlu Torun		
O.Ş.	:	Oğuzhan Şahin		
R.Ö.	:	Recep Özçakır		
S.K.	:	Süleyman Kıvrak		
T	:	Tablo		
T.M.K.	:	Türk Musikisi Konservatuarı		
Y.K.	:	Yakup Kıvrak		
Y.E.	:	Yıldız Elmas	γ	: Yüzlem
vd.	:	Ve Diğerleri	yy	: Yüzyıl

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Klasik gitar, dünyada olduğu gibi yurdumuzda da ilgisinin arttığı çalgılardan biridir. Eşlik edebilme, hem soloyu hem de eşliği aynı anda duyurabilme, sesinin güzelliğinin yanısıra, kolay taşınabilme ve çeşitli müzik türlerine uyumu ile müzik dünyasında etkisini artırmaktadır.

Standartlaşmış klavyesi, evrenselleşmiş yapısı, taşınabilmesi ve kolay akord edilebilmesi ile eğitim müziğinde eşlik ve çalgı eğitiminde kullanılacak özelliktedir.

"Yurdumuzda bulunan tüm ortaokul ve liselerin % 90'ına yakınında piyano bulunmamakta, bulunan okullarda da gerekli önemin verilmemesi dolayısıyla kullanılamaz duruma getirilmektedir (Gülhan 1990).

Bu nedenle piyanonun işlevini büyük ölçüde üstlenebilecektir. Öğretmen için en ideal çalgılardan biridir. Buna karşılık eğitim fakültesi müzik eğitimi bölümlerinin tümünde gitar eğitimi yapılmamaktadır. Gitarı anadal olarak benimseyip programa alan bölümlerde, gitar eğitimi üç değişik çalışma içinde ele alınmaktadır.

- Çalgı Eğitimi
- Anadal eğitimi
- Orkestra Eğitimi

Çalgı Eğitimi dersi bir yıl sürelidir. Öğrenci zorunlu olarak Piyano ve bireysel ses eğitimi dışında çalgılardan (Keman, Viyola, Viyolonsel, Gitar, Yan flüt) birini seçerek, bir öğretim yılı eğitim almaktadır. Bu derste işlenen konular: (Gitar için);

- Çalgıyı tutuş, sağ ve sol elin koordineli olarak çalışması,
- Nota değerleri ve ölçülerin kavranması,
- Klavyenin tanınması,
- Hareket ve nüans terimlerinin gitar üzerinde uygulanması,
- İki diyezli ve tek bemollü majör ve minör dizilerin çalışılması,
- Apoyando, tirando tekniklerinin geliştirilmesi
- Temel gitar tekniğinin kavratılması, işlenmektedir.

Öğrenci, çalgı eğitiminde öğrendiği çalgı, piyano veya şandan birini, başarı durumu ve o dala duyulan ilgi sonucu anadal olarak seçmektedir.

Anadal Gitar seçen bir öğrenci, üç yıl anadal eğitimi yapacak görünmesine karşılık, çalgı eğitiminde de

bir yıl eğitim gördüğü için süre dört yıla çıkmaktadır.

Anadal Gitar Eğitiminde dördüncü yılın sonunda;

- Güç kazandırıcı teknik çalışmalar,
- Çeşitli dönemlere ait yorum özellikleri,
- Sonat ve süit formunda eserler,
- Dört diyez ve bemollü tonlarda çalışmalar (dizi

ve etüt),

- Arpej ve akor çalışmaları, geliştirilmektedir.

Orkestra ve Piyanoda Eşlik dersinde öğrenciler, öğretmenlik için kendilerine gerekli olacak bilgileri edinmektedirler. Bu derslerde orkestra çalışmaları, oda müziği, düo, trio ile şarkılara eşlik yapma ve yazabilme konuları çalışılmaktadır. Bu ders, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda, diğer bölümlerde üçüncü ve dördüncü sınıflarda yer almaktadır.

Orkestra dersinde gitarla yapılan çalışmalar şunlardır:

- Akor ve bağlantılarının arpej ve akor çekme yolu ile çalışılması,
- Çift gitar eserlerinin çalışılması,
- Üç gitar eserlerinin çalışılması,
- Şan, yan flüt ve keman'a eşlik yapılması,
- Okul şarkılarına eşlik yazım tekniklerinin

incelenmesi ve bu konuda yeterli seviyeye gelinmesi amaçlanmaktadır.

Gitar, geniş olanaklarına karşılık, eğitimi oldukça zor bir çalgıdır. Fiziksel güç isteyen etütlerin çalışılması, iyi bir ton elde edilmesi, düzeyli müzikaliteye ulaşılabilmesi sabırlı çalışmaların sonucunda olanaklıdır. Bu da yapılan işe inanmak, iyi bir araştırmacı ve dinleyici olmakla sağlanabilir.

Bu araştırmada, gitarın önemine değinilerek, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda "Anadal Gitar Eğitimi'nin" nasıl yapılması, eğitim müziğine yönelik gitar çalışmalarının, orkestra çalışmalarının nasıl olması gerektiği irdelenmiştir.

1.1.1 Gitarın Dünü

Bugünkü modern gitar, diğer müzik aletleri gibi zaman içerisinde gelişimini tamamlayarak günümüze ulaşmıştır.

Gitar, modern görüntüsüyle, ilgisinin giderek artmasıyla yeni ortaya çıkmış bir çalgı olarak görülebilir. Fakat gitarın geçmişi çok eskilere dayanmaktadır. Arkeolojik araştırmalardan çıkan sonuçlar

bunu göstermektedir.

"İlk gitar tipi Hitit Gitarıdır. Gitar tipi enstrümanlar arasında en eski olarak bilinenidir. Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde yaklaşık olarak 3300 yıl (M.Ö. 1400) öncesine ait 'Gitar çalan insan' figürlü, oymalı kaya Alacahöyük civarındaki kazılarda çıkmıştır. Dikkat edildiğinde gitarın sapında perdeler olduğu fark edilebilir. Aynı zamanlarda Mısır'da da uzun saplı Lut'lar vardı. Tarihi bilgileri karıştırdığımızda; o çağlarda Hitit'liler ile Mısır'lıların sıkı ilişkiler içinde olduklarını görürüz" (Kanneci 1988).

Bugün gelişim evrelerine göre şekil, teknik ve dağar açısından 16.yy.'da kullanılan Vihuela'dan günümüz gitarına kadar olan gitar ailesini elde bulunan notalar gözönünde bulundurularak üç bölümde inceleyebiliriz.

- Rönesans dönemde Vihuela,
- Barok dönemde Lavta ve Lut,
- Günümüze kadar olan dönemde Gitar'dır.

1.1.1.1. Vihuela

"Bir çok yönleri ile vihuela, bu dönemin gitara en yakın enstrümanı idi. Sekli gitara benzemesine rağmen, gövdesi daha küçük ve inceydi. Bugünün 12 telli gitarı gibi, daha fazla rezonans elde etmek için, birbirleriyle ünison olarak 6 çift telliydi. Bu teller "courses" adıyla bilinir.

Vihuela'nın akordu sadece 3. telin yarım ton daha düşük akord edilmesi ile, modern gitardan değişiklik göstermektedir. Böylece G (Sol) telini F # (Fa diyez)

akord ederek orijinal müziği direkt olarak okumak mümkündür" (Noad 1974). Şekil EK-1.

Vihuela için yayınlanmış kaynaklar solo şarkıları, koro çalışmalarını, düzenlemelerini ve de enstrümental soloları kapsayan 8 kitap halinde yayınlanmıştır. Bu eserler şunlardır;

- These works are Luis Milan's El maestro (1536),
- Luis de Narvaez's Los seys Libros del Delphin (1538),
- Alonso de Mudarra's Tres Libros de musica en cifra para vihuela (1546),
- Enriquez de Valderrabano's Silva de Sirenas (1547)
- Diego Pisador's Libro de musica de vihuela (1552).
- Miguel de Fuenllana's Orphenica lyra (1554),
- Juan Bermudo's Declaracion de instrumentos (1555),
- Estaban Daza's El Parnaso (1576).

1.1.1.2. Lavta ve Luth

Barok çağda zengin tınılı çalgıların önem kazanması ile birlikte Lavta Avrupa'da yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır. Lavta şekil olarak Ud'a benzer. Fakat sapı daha uzundur ve Ud'dan farklı olarak perdeleri bulunur.

Önceden yalnızca eşlik çalgısı olarak kullanılmış sonradan yazılan parçalarla virtüözlük denemelerine olanak tanımıştır. Floransa operalarında orkestraya kadar girmiştir.

Barok dönemin diğer önemli çalgısı da Luth'dur. Lavta ile aynı zamanlarda kullanılmıştır. Lavta'dan daha derin gövdelidir. Tellerin sayısı zaman zaman değişiklik göstermektedir. Sapta perdeleri belirleyen çizgiler vardır. Luth için tablatur nota yazısı kullanılırdı. İtalyan operalarında orkestrasyon denemelerinde 1600 yıllarından başlayarak kullanılmıştır. Dönemin en önemli bestecisi olan J.S.Bach, Luth ile ilgilenmiş ve yazdığı Luth suitleri ile bu çalgının çok önemli duruma gelmesini sağlamıştır. Şekil EK-2.

1.1.1.3. Gitar

"Gitar, Rönesans döneminde dört çift telli olarak görülür. Fakat bu dönemin gözde çalgısı vihuela yanında sönük kalır. Barok dönemde beş çift telli olarak ortaya çıkar. 18.yy.'ın ikinci yarısında beş telli Barok gitar, yerini altı telli gitara bırakır. Daha sonra gitar yapı olarak birçok değişikliğe uğradıktan sonra, modern bir enstrüman olarak günümüzdeki yerini aldı" (Gürgün 1985).

Gitar bugünkü modern yapısına İspanyol gitar yapımcısı olan Antonio de Torres Jurado (1817-1892) tarafından kavuşturulmuştur. Torres bu tipteki ilk gitarı 1863'te yapmıştır. Şekil EK-3. Kullandığı 65 cm (650 mm) tel uzunluğu şimdi bile standart tel boyu olarak kullanılmaktadır. Torres, ses kalitesini artırmak için gitarın arka ve yan bölümlerinde kullanılan ağaçların çok önemli olduğunu denemeleri ile gösterdi.

Daha sonraları tellerde değişiklik olmuştur. Önceleri koyun bağırsağından yapılan kullanışsız ve kolayca kırılan tellerin yerine, 1946 yıllarında naylon tel kullanılması gitarın ses rengini değiştirmiş kullanımını kolaylaştırmıştır. Bugün gitar altı telde standartlaştırılmıştır. Fakat daha fazla sayıdaki tellerle denemeler yapılmaktadır. Gitar, üç buçuk oktav ses genişliğine sahiptir. Ancak armonikler (Floje) yolu ile daha ince sesler elde edilebilmektedir. Altı sesli akorlar ve tam armoni duyurulabilmektedir. Ayrıca kontrapuantal pasajlar seslendirilebilmektedir.

1.1.2. Günümüzde Gitar

Yaşadığımız yüzyıl gitarın en popüler olduğu

dönemdir. Sesinin güzelliği yanısıra, eşlik edebilme, sola çalma, polifonik yapısı hem eşliği hem de soloyu aynı anda duyurabilme olanaklarına sahiptir. Değişik müzik türlerinde (Klasik Müzik, Flamenco, Folk, Pop, Jazz v.d.) kullanılabilir. Gitara gönül vermiş sanatçıların uğraşmaları sonucu, klasik müzik biçimlerinden (sonat, süit, konçerto, varyasyon v.d.) oluşan geniş bir dağarcığa kavuşmuştur.

Klasik gitar bugünkü yapısına 18.yy.'ın ikinci yarısı ile 19.yy.'daki gelişimi sürecinde ulaştığı için Rönesans ve Barok dönem bestecilerince bu konuda yaratılar yazılmamıştır. Bu nedenle keman ve piyano gibi köklü geçmişi bulunan çalgılar kadar geniş bir dağara kavuşmamıştı. Fakat gitar sanatçıları ve gitara ilgi duyan bestecilerce gitarın ataları sayılan vihuela, lavta luth'un yanısıra keman, çello, klavsen ve piyano için o dönem bestecilerince yazılan ürünleri gitara aktarıp başarı ile seslendirince bu aradaki boşluk büyük oranda doldurulmuştur. Önceleri klasik müzik dünyasında ilgi görmeyen gitar, bu çalışmalardan sonra, onun için yazılmış yaratıların artması ve yeni tekniklerin gelişimi sonucu oluşturulan geniş dağarcığı ile konser salonlarına girmiştir. Bu çalışmaların önde gelen isimleri; Fernando, Sor, Ferdinando Carulli, Mauro Giuliani, Dionisio Aguado,

Matteo Carcassi, Francisco Tarrega, Miguel Llobet, Manuel de Falla, Heitor Villa-Lobos ve çağımızın efsane ismi Andres Segovia'dır.

Segovia halk çalgısı olan gitarı, konser çalgısı yapan, gitarı ile sahneye çıkararak klasik müzik dinleyicisine sunan, modern repertuarın temellerini atan yeri doldurulmayacak bir gitarıcıdır. Segovia, geçmiş yıllardaki büyük bestecilerin eserlerini gitara aktararak önemli bir gitar dağarı oluşmasını sağlamıştır. Bu olaya Tarrega da katılmıştır. Fakat gitarın kendine özgü besteleri olmasını savunan M. de Falla yaptığı çalışmalarla bu olayı geliştirdi. Gitarı ülkelere yayma işi de Segovia'ya düştü. Böylece Segovia gitarı hem tanıtma hem de repertuar oluşmasını sağlama görevi üstlenmiştir. İlk gitar konçertosunu da Castelnova Tedesco yazmıştır.

"Isaac Albeniz, Tarrega'nın kendisinin eserlerinden bazılarını gitara transpoze edip seslendirdiğini duyduktan sonra onları orijinal piyano partilerine tercih ettiğini ilan etti" (Noad 1968).

Gitar, günümüzde de tırmanışını Leo Brouwer, Carlo Domeniconi, John Williams, Julian Breams ve diğer besteci gitarcılarca sürdürmektedir. Klasik müzik festivalleri yanısıra adına düzenlenen festivallerle de popülasyonunu artırmaktadır.

1.1.3. Türkiye'deki yeri

Gitar yurdumuzda da yaygınlığını son yıllarda artırmaya başlamıştır. Artık büyük şehirlerin dışında da gitarla ciddi çalışmalar yapılmaya başlanılmıştır. Bu konudaki ilk önemli çalışmalar Ziya Aydın tarafından yapılmıştır. Ziya Aydın'ın hazırladığı metodlar ve konser albümleri gitara başlarken yeterli açıklayıcı kaynak bulamayanlara yararlı olmuştur.

Akademik çerçevede bu konuda yolu açan en güçlü isim Ahmet Kanneçi olmuştur. Çeşitli üniversitelerde gitar sınıflarının açılmasını sağlamıştır. Verdiği konserlerle gitara olan ilgiyi artırmıştır. Yazdığı "Klasik Gitar Metodu" ile bu gelişime katkıları olmuştur.

Konservatuarlarımızda da gitar sınıfları açılmıştır. Küçük yaşta bu eğitime başlayan gençler arasında uluslararası ustaların yetişmesi yakındır.

Sayıları az da olsa Müzik Eğitimi Bölümlerinde de gitar anadal olarak programa alınmaktadır. Mezun olan öğretmenler aracılığı ile eğitim müziğinde kullanılarak yurt çapında yayılıp sevilmesi sağlanmaktadır.

Bunların dışında ithal yollarla yabancı metot ve kaynaklar elde edilmektedir. Konservatuar çalgı yapım ve onarımı bölümlerinde de kaliteli gitar yapım denemeleri

sürmektedir.

1.2. Problem Durumu

Eğitim Fakülteleri, müzik eğitimi bölümlerindeki anadal çalgılarından biri klasik gitardır. Öğretimi sürecinde öğrenciden, öğretmenden, araç-gereçten, çalışma şartlarından doğan sorunlarla karşılaşmaktadır.

Gitar, müzik eğitimi bölümlerinin tümünde anadal çalgı olarak benimsenmiş midir? Gitar eğitimi müzik öğretmenliği amaçlanarak mı yapılmalıdır? Gitar eğitiminde amaçlanan hedeflere ulaşılabilmekte midir? Eğitimin süresi çalgı eğitiminde ne tür olumsuzluklara neden olmaktadır? Müzik öğretmeni adaylarına okullarında gitarını uygulamaya aktarabilmeleri için ne tür bilgiler verilmelidir? Gitar dağarını tanıyabilmek için neler yapılmaktadır? Ortaöğretimdeki şarkıların ve türkülerin hazır gitar eşliği olmadığına göre bu konuda neler yapılabilir? Eşlik çalışmalarına zaman ayrılabilenmekte midir? Gitarın öğretimi aşamasında karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Bu soruların ışığı altında, aşağıda verilen ana problemi incelemek istedik.

"Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Anadal Gitar Eğitimi Nasıl Olmalıdır?"

1.3. Alt Problemler

Eğitim Fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde anadal gitar eğitiminde istenilen seviyeye ulaşılabilmesi için, ne gibi zorluklarla karşılaşıldığı ve bu zorlukların neler olduğu bu çalışmada, alt problemler başlığı altında sıralanmıştır.

- Çalgı eğitimi için geç sayılan yaşta gitara başlamaktan doğan sorunlar giderilebilmekte midir?

- Dört yıllık eğitim lise sonrası gitara başlayan ğrenci için yeterli olabilmekte midir?

- Haftalık ders saati sayısı ve dağılımı nasıl olmalıdır?

- Bir ders saatinde en fazla kaç ğrenci ile ders yapılmalıdır?

- Çalışılan eserin seslendirilmesi sırasında ortaya çıkan takılma nedenleri neler olabilmektedir? Nasıl giderilebilir?

- İdeal mezuniyet seviyesinde neler aranmalıdır?

- Gitarın akademik düzeyde eğitiminin

sürdürülmesini sağlayabilecek Türkçe metot ve basılı kaynaklar var mıdır?

- "Orkestra ve piyanoda eşlik" adı altında programa konmuş olan derste, gitar ile ilgili ne tür bilgiler verilmelidir?

Eğitim müziğinde, öğretmenin büyük yardımcısı olacak gitarın, müzik eğitimi bölümlerindeki önemi ve gerekliliği açısından, eğitimi sürecindeki problemleri çözmemiz yararlı olacaktır.

1.4. Bu Araştırmanın Önemi

Müzik eğitimi ve öğretim yöntemleri, çağımızda, tüm dünyada bir bilim dalı olarak derinlemesine incelenmekte ve uygulanmaktadır. Artık, usta-çırak yöntemleri tarihe karışmıştır. Müziğin vazgeçilmez aracı çalgı ve eğitimi bilimsel çerçevede ele alınarak, akademik düzeyde yürütülmeye başlanmıştır.

Yurdumuzda da konservatuarlar ve üniversiteler aracılığı ile müzikte uzmanlaşma yolu açılmıştır. Ayrıca Milli Eğitim'e bağlı devlet okulları ve özel okullarda müzik eğitimi sürdürülmektedir. Bu bağlamda müziği, bir eğlence ve zevk aracı olarak tek yönlü algılamak yanlış

olacaktır.

Müzik; insan gelişiminin, olgunlaşmasının, kişilik kazanmasının önemli etmenlerinden biridir. Bu nedenle, eğitimin her alanında yaşantıya katılmalıdır. Örgün ve yaygın eğitimle tüm kitlelere seslenebilmelidir. Müziği çağdaş anlamda değerlendirdiğimizde, çoksesliliğinin benimsenmesi gereklidir. Çoksesli yapılanma ise, okul öncesinden başlanarak, akademik sürece kadar uzanmalıdır.

"Bütün okullarda piyano gibi bir çoksesli çalgı bulundurulmalı ve şarkı eşlikleri, dinletilecek örnekler bunlarla yapılmalıdır. Blokflüt, melodika, Orff çalgıları, keman, gitar gibi çalgılarla bazı çalgı toplulukları oluşturulmalı; bağlama ailesi, kemençe, sipsi, tulum, kabak kemane gibi halk çalgılarıyla da çok sesli çalışmalar denenmelidir. Okullarda plak, bant, kaset ve radyodan öğrencilerin seveceği, ilgi duyacağı çok sesli eserler sık sık dinletilmeli ve bunların açıklamaları yapılmalıdır.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda, çoksesli eğitim-öğretim sağlıklı olarak yürütülmeli; bunun yanında çocuk yuvalarındaki, anaokullarındaki, ilkokullardaki öğretmenlere yetiştikleri okullarda iyi bir müzik eğitimi-öğretimi verilmeli ve arasına öğretmenlere tamamlayıcı kurslar açılmalıdır" (Cangal 1988).

Çok sesliliğe en elverişli çalgılardan birisi gitar-
dır. Eğitim müziğinde piyano ile birlikte, çoksesli
duygunun geliştirilmesi, yerleştirilmesi ve sevdirmesi-
ne katkıları olacak bir güce sahiptir. Bu nedenle, eğitim
fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinin tümünde gitarın
akademik düzeyde eğitiminin daha ciddi boyutta ele

alınması gerekmektedir.

"Klasik Gitar, gün geçtikçe verilmesi gereken değere emin adımlarla yaklaşıyor. Uğraşanların ve de dinleyenlerin sayısı her geçen gün artıyor. Alımındaki kolaylık, çalımındaki zevk açısından, belki ilkokulları da içine alan, lise bitirmeye kadar giden bir klasik gitarla müzik eğitimi, okullarımızın müzik derslerinde uygulanabilir. Çoksesli müzik enstrümanı olması açısından çok da isabetli bir karar olabilir. Yalnız, öğretmenler iyi bir klasik gitar eğitiminden geçmiş olmalıdır. Zira, klasik gitarın sadeliğinin altında derin araştırmalara dayanan etütler vardır" (Kanneci 1988).

Anadal çalgı eğitimi öğrencinin mesleğe atacağı ilk adımdır. Bu nedenle bu ders sadece sınıf geçme düşüncesinde çalışılmak yerine tüm gücünü harcayarak çalgının teknik, teorik inceliklerini öğrenmek öğrencinin mesleği süresince güçlü olmasını sağlayacaktır. Çalgısında yeterli düzeye ulaşmamış müzik öğretmenlerinden, öğrencilere çokseslilik duygusu kazandırılması beklenemez.

Hafta içinde çok fazla sayıda derse giren müzik öğretmeni, sesini sürekli olarak formda tutamamaktadır. Israr edilip ses zorlanınca, ses ile ilgili rahatsızlıklar ortaya çıkmaktadır. Bu durumda müzik öğretmenin en büyük yardımcısı, çalgısı olacaktır. Öğrencilik sürecinde çalgıda ulaşılabilecek üst seviyelere tırmanmak müzik öğretmenin;

- Kendine olan güvenini artıracak,
- Sesini korumasına yardımcı olacak,

- Derslerde değişik çalışmalarla müziği öğrencilere sevdirme olanaklarını artıracak,

- Çoksesli müziği öğrencilere canlı olarak dinletme olanaklarını genişletecek,

- evresinde ilgi ile izlenen sanatçı kişilerden birisi olma özelliği katacaktır.

Bu çalışmanın amacı, müzik eğitimi bölümlerinde "Anadal Gitar" bölümünden mezun olan müzik ğretmenlerinin, öğretmenlik sürecinde, kendilerine algılarında gerekli olacak bilgilerin vurgulanması, gitarın uygulamaya aktarılmasıdır.

Bu konunun daha iyi bir şekilde aydınlatılması için, Anadal Gitar Eğitimi dersinin ayrıntıları ile incelenmesi amaç edinilmiştir.

1.5. Sınırlamalar

a) Bu araştırmada anadal çalgı olarak gitarın konumu ele alınmıştır.

b) Klasik gitar dışındaki gitar türleri (pop gitar, elektro gitar, bas gitar, havai gitar) araştırma dışıdır.

c) Araştırma, anadal gitar ğrencilerinin seviyeleri

doğrultusunda olacaktır.

d) Özel gitar dersleri ve kursları araştırma dışıdır

e) Gitar dışında piyano, keman, viola, violonsel, yan flüt gibi anadal çalgıları araştırma dışıdır.

f) Konservatuar eğitim programı araştırma dışıdır.

g) Müzik eğitimi bölümü olmayan eğitim fakülteleri araştırma dışıdır.

2. VERİ OLUŞTURMA VE TOPLAMA

"Araştırmanın amaçlarına paralel olarak toplanan ilk bilgiler araştırmanın verileridir. Veriler eldeki problemin çözümü ve soruların cevaplandırılabilmesi için gerekli kanıtlardır" (Kaptan,Tarihsiz).

Araştırmamızda kaynak tarama, anket ve görüşme tekniğinden yararlanılmıştır.

2.1. Kaynak Tarama

Kullanılan tekniklerden ilki, tarihsel açıdan gitarın geçirmiş olduğu evrelerdir. Bunun için öncelikle kaynak kitap araştırması ile, daha önce yapılmış tezler incelenmiş, elde bulunan kaynak kitaplara ek olarak, müzik evlerinden diğer yabancı kaynaklar edinilmiştir. Tarihsel bir sıralamayı yürüten, dönemlere göre Frederick Noad'ın düzenlemiş olduğu "The Renaissance Guitar", "The Baroque Guitar", "The Romantic Guitar", "The Classical Guitar" ve "Solo Guitar Playing" kitapları ile Ahmet Kanneçi'nin "Klasik Gitar Metodu" ve konuyla ilgili tezler incelenmiştir. İncelenen kaynakların ışığında gitarın tarihsel gelişimi günümüze değin yorumlanmıştır.

2.2 Anket ve Görüşme Tekniği

Bu araştırmada kullanılan diğer bir teknik de görüşme tekniğidir. Bu nedenle önceden bir soru listesi hazırlanarak; Yrd. Doç. Cemal Yurga ile bilgi alışverişinde bulunularak sabitleştirilmiştir. Daha sonra araştırmaya görüşleri ile bilgiler kazandıracak kişiler saptanmıştır.

20.07.1991 günü, Dr. Mesut Özgen ile Ankara'da görüşüldü.

08.08.1991 günü, Mehmet Gürgün ile İzmir'de görüşüldü.

29.08.1991 günü, Ahmet Kanneçi ile Ankara'da görüşüldü.

24.10.1991 günü, Bekir Küçükay ile İstanbul'da görüşüldü.

26.10.1991 günü, Wolfgang Lendle ile İstanbul'da görüşüldü.¹

28.10.1991 günü, Doç. Yıldız Elmas ile İstanbul'da görüşüldü.

21.01.1991 günü, Yrd.Doç. Yakup Kıvrak, Ankara ²

---

¹ Kassel Müzik Akademisi Öğretim Elemanı.

² G.Ü. G.E.F. Öğretim Üyesi, Ankara. Posta yolu ile görüşüldü.

06.02.1992 günü, Recep Özçakır ile İstanbul'da görüşüldü.

10.02.1992 günü, Erdem Sökmen ile İstanbul'da görüşüldü.

24.02.1992 günü, Süleyman Kıvrak, İzmir ³

25.02.1992 günü, Oğuzhan Şahin, İzmir ⁴

09.03.1992 günü, Doç. Mutlu Torun, İstanbul ⁵

---

³ D.Ü. B.E.F. Öğretim Görevlisi, İzmir. Posta yolu ile görüşüldü.

⁴ D.Ü. B.E.F. Öğretim Görevlisi, İzmir. Posta yolu ile görüşüldü.

⁵ İ.Ü. T.M.K. Öğretim Üyesi, İstanbul. Posta yolu ile görüşüldü.

3. BULGULAR

3.1. Anket Sonuçları ve Tablolar

Uzmanlardan elde edilen çeşitli yanıtlar ve tabloya dökümü aşağıda sıralanmıştır.

Soru 1. Gitara başlangıç için önerileriniz nelerdir?

Yanıtlar;

a) Perdeleri sağlıklı bir gitarla çalışmalara başlanmalıdır (Y.E.-M.G.-M.Ö.-B.K.-R.Ö.-Y.K.).

b) Bilinçli bir hoca ile çalışılmalıdır (A.K.-B.K.-Y.K.).

c) Yeterli sanat kültürüne sahip olunması, gitar literatürü hakkında yeterli bilgiler edinilmesi ve okunması gerekir (A.K.-M.G.).

d) Teknik ve pratik zekâya sahip olunmalıdır (A.K.).

e) Fiziki durumunun gitar çalmaya elverişli ve kulaklarının iyi olması gerekir (Y.E.-E.S.).

f) Çalışmaları gereksiz bölümlerden arındırmak gerekir. Yaş konusunda geç kalındığı için arayış kapatmak açısından gereklidir (B.K.).

g) Malzemeler hazır olmalı (Ayaklık, sehpa, metot

v.d) (R.Ö.-Y.E.-M.Ö.-Y.K.).

h) Çok sayıda gitar müziği dinlemeli (M.Ö.).

i) Çalgıya ilgi ve sevgi olmalı (A.K.-R.Ö.).

j) Öğretmen adayları için çeşitli metotlar izlenmeli ve metot izleme, yararlanabilme yöntemlerini de öğrenerek ilerlemelidir (O.Ş.).

k) Nota bilgisi ve kuramdan çok uygulamaya öncelik verilmesi (S.K.).

l) Tutuş, pozisyon, çalma sırasındaki hareketlerin prensibi sağlam konulduktan sonra, öğreticinin seçeceği bir metotla başlanabilir (M.T.).

Yanıtlar	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Kişiler												
A.K.		X	X	X					X			
B.K.	X	X				X						
E.S.					X							
M.G.	X		X									
M.Ö.	X						X	X				
M.T.												X
O.Ş.										X		
R.Ö.	X						X		X			
S.K.											X	
Y.E.	X				X		X					
Y.K.	X	X					X					
TOPLAM	6	3	2	1	2	1	4	1	2	1	1	1

T.3.1

Soru 2. Öğrencilere günde kaç saat ve nasıl bir ortam oluşturacak çalışmalarını önerirsiniz?

Yanıtlar;

a) Günde en az 3 saat çalışılmalıdır (M.Ö.-B.K.-O.Ş.-S.K.)

b) Öncelikle 1 saatten başlayıp 4 saate kadar çıkmalıdır (Y.E.).

c) Günde en az 3 saati teknik olmak üzere 6 saat çalışılmalıdır (M.G.).

d) Günde en az 1.5 saat çalışılmalıdır (R.Ö.).

e) Bir insan istekli olduğu ve vücudunun elverdiği kadar çalışmalıdır (A.K.-E.S.).

f) Konsantrasyonu bozmayacak sessiz bir ortamda çalışılmalı (M.Ö.-M.G.-B.K.-E.S.-R.Ö.-Y.K.).

g) Günde en az 2 saat çalışılmalı (Y.K.).

h) Klasik oturuş biçimi ve doğru tutuş sürekli ilke olmalıdır (S.K.).

i) Çalışmayı mekanik yeteneklerin geliştirilmesi olarak düşünüyorsanız 1, 2 saat yeterlidir (M.T.).

Yanıtlar	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Kişiler									
A.K.					X				
B.K.	X					X			
E.S.					X	X			
M.G.			X			X			
M.Ö.	X					X			
M.T.									X
O.Ş.	X								
R.Ö.				X		X			
S.K.	X							X	
Y.E.		X							
Y.K.						X	X		
TOPLAM	4	1	1	1	2	6	1	1	1

T.3.2

Soru 3. Bir ders saatinde en fazla kaç öğrenci ile ders yapılmalıdır?

Yanıtlar;

a) Sadece 1 öğrenci ile ders yapılmalıdır. (A.K.-E.S.-Y.K.-M.T.)

b) 1 öğrenci ile ders yapılmalı, şartlar zorlarsa 2 öğrenci ile ders yapılabilir. (B.K.-Y.E.-R.Ö.)

c) En fazla 2 öğrenci ile ders yapılmalıdır. (M.Ö-M.G.-O.Ş.-S.K.)

Yanıtlar	a	b	c
Kişiler			
A.K.	X		
B.K.		X	
E.S.	X		
M.G.			X
M.Ö.			X
M.T.	X		
O.Ş.			X
R.Ö.		X	
S.K.			X
Y.E.		X	
Y.K.	X		
TOPLAM	4	3	4

T.3.3

Soru 4. Ders saatlerinin periyodikliği haftada kaç saat olmalıdır?

Yanıtlar;

a) Haftada 1 saat yeterlidir. Öğrencinin çalışmasına fırsat vermek gerekir. (A.K.-B.K.)

b) Haftada 2 saat yeterlidir. (Y.E.-M.Ö.-E.S.-Y.K.-O.Ş.-S.K.-M.T.)

c) Haftada 3 saat öğretmenle çalışması lazım. Parçaların yorum ve teknikleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olabilmesi için bu gereklidir. (R.Ö.)

d) Mümkün olduğunca sık ders yapılmalı. Öğrenme aşamasında hoca denetiminde çalışılması gerekir (M.G.).

Yanıtlar	a	b	c	d
Kişiler				
A.K.	X			
B.K.	X			
E.S.		X		
M.G.				X
M.Ö.		X		
M.T.		X		
O.Ş.		X		
R.Ö.			X	
S.K.		X		
Y.E.		X		
Y.K.		X		
TOPLAM	2	7	1	1

T.3.4

Soru 5. Mezuniyette İstenecek Seviye Ne Olmalıdır?

Yanıtlar;

a) Rönesans-partita

Barok-Süit

Bir klasik sonat

Çağdaş parça

Basit bir konçerto

F. Sor varyasyon

Tarrega Tremolo etüdü

Bach'ın kolay çözülecek bölümleri

(M.Ö.-M.G.-B.K.-A.K.-R.Ö.-M.T.-O.Ş.)

b) Barajı sabit tutamıyoruz en alt düzeydeki öğrenci için, Arenas III. metod bitirilmeli, yardımcı metodlar Mourat, Carulli çalışılmalı Bach-Boure, Asturias, El hembra, Willa Lobos-Prelüd, Süitlerin kolay bölümleri çalışılmalı (Y.E.).

c) Pedagojik ağırlıklı olmalıdır. Solistlik dışı geliştirilmelidir. Sonatlar ve süitlerin analizleri ve yapısı çalışılmalıdır (E.S.).

d) Öğretmenlik yapacakları düşünülerek eşliğe yönelik belli başlı teknikleri, pratik olarak çalabilmeli, hiçbir tonda kadans sorunu olmamalıdır (R.Ö.-S.K.).

e) Bu süre tüm dönemleri ve teknikleri tanımak için yeterlidir (Y.K.).

Yanıtlar	a	b	c	d	e
Kişiler					
A.K.	X				
B.K.	X				
E.S.			X		
M.G.	X				
M.Ö.	X				
M.T.	X				
O.Ş.	X				
R.Ö.	X			X	
S.K.				X	
Y.E.		X			
Y.K.					X
TOPLAM	7	1	1	2	1

T.3.5

Soru 6. 4 yıllık eğitim geç yaşta gitara başlayan bir öğrenci için yeterli bir süre midir?

Yanıtlar;

a) Amaca uygun yapılırsa yeterlidir (B.K.-M.Ö.-S.K.)

b) Öğretmenlik amaçlanıyorsa yeterlidir. Profesyonel anlamda yeterli değildir (Y.E.-M.G.-E.S.-M.T.).

c) Ne erken başlayan ne de geç başlayan için yeterli değildir. Bu sürede literatür taranmalı ilerde kendini yetiştirmek üzere bilgi birikimi yapılmalıdır (A.K.).

d) Yeterli değildir. Mümkünse daha önce gitarla uğraşmış olanları tercih etmek gerekir. Ağığı kapatmak için daha fazla çalışmalıdır. (R.Ö.)

e) Bu süre bir öğrenciyi virtüöz düzeyine getirmeyecektir. Bunun için süre sınırlaması mümkün değildir (Y.K.).

f) Düzenli ve sistemli olarak çalışan biri için 18 yaş herşeyin bittiği bir yaş değildir. Fakat ideal bir durum olmadığı da gerçektir. (O.Ş.)

g) Örgün Eğitim açısından çözüm, orta eğitimden müzik branşına ayrılmak olmalıdır. (M.T.)

Yanıtlar	a	b	c	d	e	f	g
Kişiler							
A.K.			X				
B.K.	X						
E.S.		X					
M.G.		X					
M.Ö.	X						
M.T.		X					X
O.Ş.						X	
R.Ö.				X			
S.K.	X						
Y.E.		X					
Y.K.					X		
TOPLAM	3	4	1	1	1	1	1

T.3.6

Soru 7. Gitarla yapılan grup çalışmalarının öğrenciler üzerindeki olumlu yönleri sizce nelerdir?

Yanıtlar;

a) Öğrencilerin daha kısa yoldan daha zengin, daha doyurucu müzik elde edebilmelerini sağlar (M.Ö.-M.G.-S.K.).

b) Gitaristin diğer sesleri dinleme alışkanlığını artırır. Ritimlerin oturması, müzik cümlelerinin oluşması ton anlayışının yerleşmesi için gereklidir (M.Ö.-Y.E.-A.K.-B.K.-M.T.).

c) Çok seslilik duygusunun gelişmesini sağlar. (M.Ö. Y.E.-A.K.-B.K.-O.Ş.)

d) Özellikle lise ve ortaokulda öğretmenlik yapacak kişilerin eşlik zihniyetinin teknik ve pratiğinin gelişmesine yararı olur (R.Ö.).

e) Birlikte çalma alışkanlığını geliştirir (R.Ö.-E.S.-Y.K-O.Ş.-S.K.).

f) Yorum açısından katkıları olabilir (E.S.).

g) Kendisi gitar öğrenirken gitarın nasıl öğretileceğini öğrenmeli (Y.E.).

h) Gitariste çok sesli müzikteki sesleri görevlendirme konusunda pratiklik kazandırır. Grup sorumluluğunu artırır (A.K.-Y.K.).

i) Etkileşim açısından önemlidir (Y.K.).

j) Partisyon izleme, nüans yapma v.d. konularda yararı olur (O.Ş.).

k) Müzik yapabilmenin yolu dinlemeyi bilmektir (M.T.).

Yanıtlar	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Kişiler											
A.K.		X	X					X			
B.K.		X	X								
E.S.					X	X					
M.G.	X										
M.Ö.	X	X	X								
M.T.		X									X
O.Ş.			X		X					X	
R.Ö.				X	X						
S.K.	X				X						
Y.E.		X	X				X				
Y.K.					X			X	X		
TOPLAM	3	5	5	1	5	1	1	2	1	1	1

T.3.7

Soru 8. Sınav ve konserlerde öğrencilerin heyecanlarının önlenmesi için önerileriniz nelerdir?

Yanıtlar;

a) Kendinden emin olması için yeterli çalışmayı yapmalı (A.K.-R.Ö.-Y.E.-B.K.-Y.K.-S.K.-M.G.-M.Ö.).

b) Gereğinden fazla sürat yapmaktan kaçınarak eseri normalden daha yavaş çalışmalı (R.Ö.-M.G.-M.Ö.).

c) Güven aşılama ve sürekli destek çıkmak lazım. Müziğin bir ifade, çalışmanın bir ürünü olduğunu insanlara bir şey sunan kişinin heyecanlanmasına gerek olmadığını anlatmak gerekir (B.K.).

d) Öğrenciyi en küçük topluluktan seviyesiyle orantılı olarak gittikçe artan popülasyonlar önünde çalma konusunda cesaretlendirmelidir (A.K.).

e) Sık sık konser vermeli toplum önünde çalma alışkanlığı kazanmalı (R.Ö.-E.S.-Y.E.-O.Ş.-M.T.-M.G.).

f) Konserden önce normal davranışlarını yavaşlatıp sakince dinlenmeli davranışlarında da bir ağırlık olmalı (R.Ö.).

g) Kendisini dinleyenlerin hata esnasında çok büyük tepki göstermeyeceklerini unutmamalıdır (R.Ö.).

h) Öğrencinin teknik düzeyinin doğru belirlenmesi ve düzeye uygun eser seçimi yapılmalıdır (S.K.).

j) Çalarken dikkati kendisi ve dinleyicilerden alıp

yaptığı müziğe yöneltebilmeyi denemeli (M.T.).

Yanıtlar	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
Kişiler										
A.K.	X			X						
B.K.	X		X							
E.S.					X					
M.G.	X	X			X					
M.Ö.	X	X								
M.T.					X					X
O.Ş.					X					
R.Ö.	X	X			X	X	X			
S.K.	X								X	
Y.E.	X				X					
Y.K.	X							X		
TOPLAM	8	3	1	1	6	1	1	1	1	1

T.3.8

Soru 9. Gitarı okul müziğinde kullanabilmek için sizce ne türlü çalışmalar yapmak gerekir?

Yanıtlar;

a) Armoni çalışmalarının, gitarda uygulaması yapılmalıdır (R.Ö.-Y.E.-M.G.-M.Ö.-B.K.-A.K.).

b) Her tonda kadanslar çalışılmalıdır (B.K.-Y.K.).

c) Basit de olsa eşlik çalışmaları 2 gitar 3 gitar çalışmaları yapılmalıdır (Y.E.).

d) Düzenleme ve eşlik yapabilme konusunda çalışılmalıdır (E.S.-Y.K.).

e) Piyano öğrenmelerinde yarar vardır. Solfej, armoni ve nazariyat çalışılmalıdır (E.S.).

f) Halk türkülerine ve okul şarkılarına yapılacak çeşitli düzeylerde düzenlemeler ve gitar eşlikleri bir ön çalışma olabilir (O.Ş.-S.K.-M.T.).

g) Öğrencilere gitar eğitimi, sınıf sayısının azalması ders saatlerinin artması ile mümkündür. Bu da orta öğretim için çok zor (M.T.).

Yanıtlar	a	b	c	d	e	f	g
Kişiler							
A.K.	X						
B.K.	X	X					
E.S.				X	X		
M.G.	X						
M.Ö.	X						
M.T.						X	X
O.Ş.						X	
R.Ö.	X						
S.K.						X	
Y.E.	X		X				
Y.K.		X		X			
TOPLAM	6	2	1	2	1	3	1

T.3.9

Soru 10. Uyarıda bulunmak istediğiniz başka konular varsa müzik öğretmeni olacak arkadaşlara önerileriniz nelerdir?

Yanıtlar;

a) Gitarla eşlik etmesini çok iyi öğrenmeliler (M.Ö. B.K.-M.G.).

b) Bilinçli müzik dinlenmeli (M.Ö.-B.K.-O.Ş.).

c) Repertuarı olmalı gittiği yerde gitar olayını başlatmalı, kaliteli, seviyeli müziği dinletmeyi öğretmeli (Y.E.-M.T.).

d) Seviyesi gittikçe artan konserler vermeli (A.K.).

e) Öğretmenlikte kendisine gerekli olacak olan nota, kitap, kaset vs. gibi malzemelerin arşivini şimdiden kurmalıdır (R.Ö.).

f) Mezuniyet esnasına kadar gitara olan hakimiyeti öğrencilere dinletecek düzeyde olmalıdır (R.Ö.).

g) İyi pedagoji ve psikoloji bilmelidir (E.S.).

h) Gitarın bir meslek olmasından ziyâde bir yaşam tarzı olduğunu unutmamalıdır (A.K.-S.K.).

i) Bir müzik öğrencisi ana çalgısı gitar olsun olmasın başlangıç düzeyinde bile olsa gitar çalabilmelidir (Y.K.).

j) Biran önce kendilerine ait bir gitara sahip olmaları (S.K.).

k) İnsanlara mutluluk vermenin en güzel yolu

olan müziği yapmak ve dinletmeyi öğretmek bugünkü orta öğretimde imkânsız gibi. Bu dar zamanda kurallardan çok önce dinletmek ve söyletmek gerekiyor (M.T.).

Yanıtlar	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Kişiler											
A.K.				X				X			
B.K.	X	X									
E.S.							X				
M.G.	X										
M.Ö.	X	X									
M.T.			X								X
O.Ş.		X									
R.Ö.					X	X					
S.K.								X		X	
Y.E.			X								
Y.K.									X		
TOPLAM	3	3	2	1	1	1	1	2	1	1	1

T.3.10

Yanıtlar Tablolar	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
T.1	6	3	2	1	2	1	4	1	2	1	1	1
T.2	4	1	1	1	2	6	1	1	1			
T.3	4	3	4									
T.4	2	7	1	1								
T.5	7	1	1	2	1							
T.6	3	4	1	1	1	1	1					
T.7	3	5	5	1	5	1	1	2	1	1	1	
T.8	8	3	1	1	6	1	1	1	1	1		
T.9	6	2	1	2	1	3	1					
T.10	3	3	2	1	1	1	1	2	1	1	1	

T.3.11 TÜM ANKET TABLOLARININ ORTAK YANIT SIKLIĞI

3.2. Anket Bulguları

-T.3.1'de ençok sıklıkla verilen yanıtlar, T.3.11'de de görüldüğü gibi sırasıyla "a, g, b" yanıtlarıdır. Uzmanların gitara başlangıç için üzerinde yoğunlaştıkları yanıtlar, malzeme (iyi bir gitar, ayaklık, nota sehpası, metot vb.), bilinçli bir öğretici konusudur. Sıklığı daha az olarak verilen yanıtlar sırası ile "c, e, i" yanıtlarıdır. Bu yanıtlarda öğrencinin yeterli sanat kültürüne sahip olması, gitar literatürünü araştırması, fizik durumunun ve kulağının iyi olması, çalgıya karşı ilgi ve sevgisinin bulunması üzerinde birleşmiştir.

-T.3.2'de ençok sıklıkla verilen yanıtlar, sırasıyla "f, a, e" yanıtlarıdır. Uzmanlar günde en az üç saat, sessiz bir ortamda, insan vücudunun elverdiği ve istekli olduğu sürece çalışmanın sürdürülmesi yanıtlarında birleşmişlerdir.

-T.3.3'de ençok sıklıkla verilen yanıtlar, sırasıyla "a, c, b" yanıtlarıdır. Uzmanlardan dördü sadece bir öğrenci ile, dördü de iki öğrenci ile ders yapılmalıdır yanıtını vermiştir. Üç uzman, bir öğrenci ile ders yapılmalı şartlara göre öğrenci sayısı ikiye çıkmalıdır yanıtında birleşmişlerdir.

-T.3.4'te ençok sıklıkla verilen yanıtlar sırası ile

"b, a" yanıtlarıdır. Uzmanlar haftada iki saat ders yapılmalıdır, yanıtında birleşmektedirler. İki uzman haftada bir saat dersin yeterli olduğu, öğrenciye çalışması için süre bırakılması yanıtında birleşmektedir. Bir uzman da olabildiğince sık ders yapılması görüşündedir.

-T.3.5'te en çok sıklıkla verilen yanırlar sırası ile "a, d" yanıtlarıdır. Uzmanların altı tanesi, "a", yanıtında birleşmiştir. Değişik dönemlerden eserler ve teknik etüt isimleri belirterek yanıtlar verilmiştir. İki uzman öğretmenlik amaçlanarak eşliğe yönelik tekniklerin, pratik olarak çalınabilmesi ve kadansların pekiştirilmesi yanıtında birleşmişlerdir. Bir uzman bu sürenin dönem ve teknikleri tanımaya yeterli olduğunu, bir uzman seviyenin sabit tutulamayacağı yanıtını vermiştir.

-T.3.6'da en çok sıklıkla verilen yanıtlar sırası ile "a, b" yanıtlarıdır. Uzmanlar dört yıllık sürenin, öğretmenlik amaçlanıyorsa yeterli olacağı yanıtında birleşmektedir. Üç uzman, amaç iyi belirlenirse bu sürenin yeterli olacağı yanıtında birleşmiştir. Bir uzman, bu sürenin erken veya geç yaşta başlayanlara yeterli olmayacağını, ancak bilgi birikimi yapılabileceğini, bir uzman, daha önceden gitara başlanması, bir uzman da süre sınırlaması

getirilemeyeceğini savunmaktadır.

-T.3.7'de en çok sıklıkla verilen yanıtlar aynı oranda "b, c, e" yanıtlarıdır. Uzmanlar birlikte çalma alışkanlığının gelişmesi, çokseslilik duygusunun oturması, ritimlerin, müzik cümlelerinin ve ton anlayışının yerleşmesi görüşünde birleşmektedirler. Üç uzman öğrencilerin daha kısa yoldan daha zengin ve daha doyurucu müzik elde edebileceklerinin sağlanacağı yanıtında birleşmişlerdir. İki uzman, seslerin görevlendirilmesi konusunda pratiklik kazandırılacağı yanıtında birleşmişlerdir.

-T.3.8'de en çok sıklıkla verilen yanıtlar sırasıyla, "a, e, b" yanıtlarıdır. Uzmanlar sınavlar ve konserlerde heyecanın önlenmesi için öğrencinin kendisinden emin olmasını sağlayacak yeterli çalışmayı yapabilmesi, sık sık konserler vermesi ve parçaları gereğinden fazla hızda çalışmaması yanıtında birleşmektedirler. Bir uzman, düzeye uygun parça seçilmesi, bir uzman, çalarken dikkatin müziğe yöneltilmesi, bir uzman, öğrenciye güven aşılınması, bir uzman ise, konser öncesi davranışların sakinleştirilmesi gibi yanıtlar vermişlerdir.

-T.3.9'da en çok sıklıkla verilen yanıtlar sırasıyla "a, f" yanıtlarıdır. Uzmanlar gitarın ortaöğretimde kullanılabilmesi için armoni çalışmalarının gitar

üzerinde uygulanabilmesi, halk türkülerine ve okul şarkılarına eşlik düzenlemelerinin yapılması yanıtında birleşmişlerdir. İkinci sıklıkla verilen yanıtlar eşit oranda "b, d" yanıtlarıdır. İkişer uzman her tonda kadansların çalışılması ve eşlik yazabilme konusunun yapılması yanıtında birleşmişlerdir. Bir uzman 2 ve 3 gitar çalışmaları yaptırılması, bir uzman piyano öğrenmesinde yararlı olacağı görüşündedir. Bir uzman, orta öğretimde sınıf sayısının azalıp ders saatinin artması ile gitar öğretimi yapılabileceği yanıtını vermiştir.

-T.3.10'da ençok sıklıkla verilen yanıtlar eşit oranda, "a, b"yanıtlarıdır. Uzmanlar müzik öğretmeni adaylarının bilinçli müzik dinlemeleri, çalgısı ile eşlik etmeyi iyi öğrenmelerinin gerekliliği üzerinde yoğunlaşmışlardır. Daha az sıklıkla verilen yanıtlar eşit oranda "c, h" yanıtlarıdır. Uzmanlar gitarın bir yaşam tarzı olduğu, öğretmenlik sürecinde gidilen yerlerde gitar olayını başlatıp, kaliteli ve seviyeli müzik dinletme alışkanlığının geliştirilmesi yanıtlarında birleşmişlerdir.

4. YORUM VE ÖNERİLER

Araştırma ve anket bulgularının sonucunda belirlenen sorunların yorumu ve çözüm için önerileri problem cümleleri tek tek ele alınarak sunulmuştur. Çözüm önerileri için anket sonucunda uzmanların yoğunlaştıkları yanıtlar ile uzmanlardan anket dışı elde edilen veriler ve kaynaklardan yararlanılmıştır.

4.1. Gitara Geç Yaşta Başlanması

Tüm çalgılarda olduğu gibi gitar eğitimine de küçük yaşlarda başlamak üst düzey sanatçılığa ulaşmanın ilk şartlarından biridir. İnsanların, kas gelişimi ve büyümesinin ortalama ondokuz-yirmi yaşlarında tamamlandığı düşünülürse; bu yaşlara kadar çalgının tüm tekniklerinin öğrenilmesi gerekir. Daha sonra yorum çalışmaları derinleştirilip, çalgının her dönemdeki çalım özellikleri araştırılıp ona göre seslendirme çalışmaları yapılmalıdır. Ortalama onsekiz-ondokuz yaşlarında müzik eğitimi bölümlerine gelen öğrencilerin bu konuda geç kaldıkları görülmektedir.

"Düzenli ve sistemli çalışan biri için 18 yaş her şeyin bittiği bir yaş değildir. Fakat ideal bir durum olmadığı da gerçektir" (O. Şahin 1992, yazılı görüşme).

Bu sorunu en aza indirmek için bilinçli çalışma yöntemleri izlenebilir.

- Çalışma mantıklı ve zaman kaybına yol açmayacak şekilde yapılmalıdır.

- Çalışmalar gereksiz etütlerden arındırılmalıdır. Küçük yaşta gitara başlayanlar için aynı tipte, fazla sayıda etüt çalınması pekiştirici olmaktadır, ancak yetişkinler için zaman kaybıdır.

- Aynı dönemden fazla sayıda eser çalışmak yerine, her dönemi tanımak için değişik dönemlerden eserler seçilmelidir.

- Aradaki açığın kapanması için ders dışı çalışmaların artırılması gereklidir.

- Gitar veya başka bir telli çalgı ile daha önceden çalışma yapmış öğrencilerin seçilmesi zaman kazandıracaktır.

- Günlük çalışma saatlerinin artırılarak yükseltilmesi gereklidir.

4.2. Eğitimin Dört Yılla Sınırlı Olması

Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde eğitim süreci dört yıldır. Bu süre çalgı eğitimi için yeterli değildir. Konservatuvarların eğitim süresi gözönüne alındığında çalgı eğitiminin çok uzun yıllarla olanaklı olduğu görülür.

"Dört yıllık eğitim ne geç başlayan, ne de erken başlayan için yeterli değildir. Dört yılda enstrüman tanınır, literatür taranır" (A. Kanneci, 1991, sözlü görüşme).

Çalgıda tüm ayrıntılara inmek, zor teknikleri pekiştirmek için bu süre yeterli olamamaktadır. Hiçbir çalgıdan kısa sürede verim elde edilmesi beklenemez. Buna öğrencilerin yaz tatillerinde, disiplinli ve öğretmen denetimindeki çalışmalardan uzak kaldıkları eklenirse, dört yıl bilinen eğitim süresinin bir yılı tatiller nedeniyle kesintiye uğramaktadır.

Eğitim süresini artırmak ve bu süreden daha fazla yararlanabilmek için çeşitli yollar izlenebilir.

- Ortaokul ve liselerde seçmeli müzik dersleri aracılığı ile çalgı eğitimine başlanması,

- Sanat Liselerinin çoğaltılarak, buradan mezun öğrencilerin müzik eğitimi bölümlerine yönlendirilmesi,

- Her dönemden az da olsa eser çalışıp dönemlerin teknikleri hakkında bilgi edinilmesi ve oluşturulacak nota belgeliğinin ileride çalışılmak üzere çoğaltılması,

- Çok sayıda gitar müziği dinlenmesi ve besteciler ile yorumcular hakkında bilgi toplanması,

- Yaz tatilinde çalışılmak üzere parçalar seçilip, belirlenen bir program çerçevesinde çalışarak öğretim yılı başında dinletilmesi,

- Tatillerde gitar hakkında araştırma yapıp, konserlerin izlenmesi, eğitim süresinden daha fazla yararlanabilme açısından yararlı olacaktır.

4.2.1. Ders saatlerinin sayısı ve haftalık dağılımı

Ders saatlerinin haftalık sayısı ve hafta içine yerleştirilmesi, öğrenciden gerekli verimi elde edebilmek için önemlidir. Derslerin az veya çok ya da iki dersin arka arkaya olması, çalışmalardaki gerçek başarının ortaya çıkmasını engelleyecektir. Sayı ve dağılımın sağlıklı bir düzene konabilmesi için çeşitli yöntemler izlenebilir.

Anket bulguları incelendiğinde uzmanların büyük bir çoğunluğunun haftada iki saat ders yapılmalıdır, yanıtın-

da yoğunlaştığı görülmektedir. Bu yanıtta katılınabilir. Ancak, birinci sınıfların ders saati ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflardan farklı olarak değerlendirilebilir. Birinci sınıflar tutuş pozisyonu, parmakların konumu, klavyeyi tanıma gibi konularda sürekli öğretmen gözetiminde olmak zorundadırlar. Bu nedenle haftada en az üç saat öğretmeni ile çalışması gereklidir.

İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıflar için 2 ders saati (45+45 dk.) idealdir. Daha fazla sayıda dersten başarı beklenilmesi doğru değildir. Bu durumda öğrenci hazırcılığa alışacak, karşılaştığı sorunları sürekli olarak öğretmenin gözeceğini bildiği için, düşünme ve gözme yetisinin gelişmesi zayıf kalacaktır. Öğrencinin çalışmasına fırsat tanımak gereklidir. Tek başına ilerleme sağlayabilmesi, mezun olduktan sonra çalışma disiplini kazanması açısından yararlı olacaktır.

Gitar eğitimi haftalık ders saatinin (birinci sınıflar 3 ders saati düşünülmüştür) sınıflara göre dağılımı için öneri olarak aşağıdaki tablo, gösterilmiştir. Bu örnek değişik çeşitlemelerle uygulanabilir.

Süre	Günler	P.tesi	Salı	Çarş.	Perş.	Cuma
	Sınıflar					
3 Saat	1. Sınıf	X		X		X
2 Saat	2. Sınıf		X			X
2 Saat	3. Sınıf	X			X	
2 Saat	4. Sınıf		X			X

T.4.1

4.2.2. Dersin işlenmesinde ideal öğrenci sayısı

Çalgı öğretiminde ideal öğrenci sayısı bir dersi bir öğrenci ile yapmaktır. Görüştüğümüz uzmanlardan dördü sadece 1 öğrenci, dördü 2 öğrenci, üç tanesi de 1 öğrenci, şartlar zorlarsa 2 öğrenci ile ders yapılmalıdır, görüşündedirler. Görüldüğü gibi çalgı eğitiminde bireysel derslerdeki standart 1 öğrencidir. Ancak müzik eğitimi bölümü öğrencilerinin, mezun olduktan sonra eğitimci olacakları gözönüne alındığında, bir derste 2 öğrencinin bulunması eğitim açısından yararlı olacaktır. Bir ders saatinde (45 dk.) bir öğrenci ile ders yapılacak diğer öğrenci dinleyici konumunda olacaktır. Dinleyici

konumundaki öğrenci gözlem yolu ile hem öğretme tekniklerini öğrenecek, hem de arkadaşının yaptığı teknik ve müzikal hataları objektif bir değerlendirme ile inceleyip, aynı hatalara düşmemeye çalışacaktır. Bir öğretmen gözü ile dersi izlemeyi öğrenecektir. Bir sonraki derste ise, daha önce dinleyici olan öğrenci ile ders yapılacaktır.

Öğrenci sayısı kesinlikle ikiden fazla olmamalıdır. Bu durumda öğretmen ve ders yapılan öğrencinin dikkat ve ilgisi işlenen konu üzerinden dağılır.

4.3. Seslendirme Sırasındaki Takılmalar

Seslendirme sırasındaki takılmalar tüm çalgılar için geçerliliğini koruyan, öğrenciler üzerinde korku ve stres yaratan bir durumdur. Takılmanın oluşması çok sayıda etkene bağlıdır. Bunları büyük ölçüde yenen öğrenciler, takılma sorununu çözebilmektedirler.

"Öğrenciler piyano çalarken bazı sıkıntılar çekmektedirler. Bu sıkıntılar da hataları oluşturmaktadır. Yapılan yanlışlar derinlemesine incelendiğinden, öğrencinin psikolojik durumundan, çevresel etmenlere değin, her etkenin rol oynadığı görülür" (Yurga 1992).

Çalgı öğretiminde karşılaşılan bu ortak sorun daha ayrıntılı incelendiğinde, birçok nedenle karşılaşılmaktadır. Bunların belirlenmesi ve sırası ile irdelenmesi soruna çözüm yolları oluşturabilecektir.

4.3.1. Genel nedenler

Öğrencinin psikolojik duruma öğretmen-öğrenci iletişimi, çalgıya olan ilgisizlik, isteksizlik ve çalışma yetersizliği, aile ve çevrenin destek eksikliği vd. nedenler sayılabilir. Bu nedenler şöyle incelenebilir.

4.3.1.1. Öğretmen etkeni

- Derse olan ilgisizlik,
- Öğrenci seviyesinin izlenememesi,
- Ders saatleri dışında çalışmalara zaman ayrılması,
- Öğrencilerin, öğretmenin seviyesini aşmasının yol açtığı tedirginlik,
- Öğrenciye bir eseri bitirebilmesi için gerekli

olan çalışma disiplininin aşılınamaması,

- Öğrenciyi cesaretlendirici sözlerle psikolojik rahatlamanın sağlanamaması,

- Öğrencinin sınav ve konserlerde güçlü olmasını sağlayıcı teknik çalışmaların yeterince yaptırılmaması,

- Çalışılan eserin dönemi, bestecisi ve nasıl yorumlanacağı hakkında öğrencinin bilgilendirilmesi,

- Çalışılan eserin analizinin yapılmaması.

Öğretmen çalgısındaki seviyesi ve geniş bilgi birikimi ile kendisini kanıtlamalıdır. Öğrenci üzerinde oluşturacağı güven, başarılı sonuçların ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Gitarı ile sürekli çalışarak onlara dinleten öğretmen, öğrencilere örnek oluşturarak, onların da çalışmalarını artırmalarına yardımcı olacaktır.

4.3.1.2. Öğrenci etkeni

- Derse olan ilgisizlik,
- Çalgısını sevmemek,
- Yaptığı işe inanmamak,
- Kendine güvensizlik,
- Psikolojik sorunları bulunmak,
- Öğretmeni ile iletişim kuramamak,

- Yetersiz çalışma,
- Sistemsiz çalışma,
- Sabırsız ve aceleci olmak,
- Teknik çalışmalara ağırlık verilmemesi.

"Öğretmen ve öğrenci ilişkisinde en önemli şey, karşılıklı değerlerin, amaçların oluşması ve gelişmesidir. Amaç, birliği, dostluğu sağlamlaştırır. Buradan kaynaklanan iletişim, öğrencinin müziğe de daha derinden bağlanmasını sağlar. Öğretmene beslenen sevgi de yine müziğe dönüşecek, öğrencinin başarısı ile de öğretmen iftihar edecektir. Zamanla öğrenci kendi yollarını araştırıp bulacaktır. Önemli olan, öğretmenin bu konudaki dostluk dozajını fazla bağımlı kılmaması, onu özgür, kendine yeterli olabilecek bir kişiliğe yöneltmesidir" (Pamir, Tarihsiz).

Öğrenciler, öğretmenlerinin gözetimi altında yapacakları bilinçli çalışmaları, alışkanlık edinip sürdürürlerse takılma sorunundan büyük oranda kurtulacaktır.

4.3.1.3. Çevre etkeni

- Öğrencinin ailesi ve çevrenin sanat olayına olumsuz bakmaları durumunda yeterli teşvik olmadığı için gerekli çalışma yapılamamaktadır.

- Müzik, yurdumuzda büyük bir çoğunlukça eğlence aracı olarak görülmektedir. Bu görüş öğrenciyi

etkilemekte ve yaptığı işin ciddiyetini kavrayamamaktadır.

- Okul dışında, çevresinin ve öğrencinin piyasa müzikleri dinlemeleri başarıyı engellemektedir.

- Müzik derslerine ortaöğretimde fazla önem verilmesi gibi politikalar, öğrencinin mesleğine karşı gelecek güvencesini azaltmakta, çalışmasını aksatmaktadır.

4.3.2. Teknik nedenler

- Nota izleme güçlüğü,
- Kondüsyon artırıcı, tekniklerin çalışılmaması,
- Dizi ve dizilere bağlı olarak akor ve arpej çalışmalarının üzerinde durulmaması,
- Parçadaki tekniklerin dönem analizinin yapılmaması,
- Parçanın biçiminin çözümlenmemesi,
- Pozisyon atlamalarının üzerinde durulmaması,
- Parçanın ölçü, ölçü çalışılmaması,
- Duatelerin elin fiziksel durumuna uygun düzenlenmemesi,
- Seslendirirken sürekli bir sonraki ölçünün izlenmesi alışkanlığının kazanılmaması,

- Nüansların geliştirici teknik çalışmaların yapılmaması.

Tekniği güçlü olmayan gitarıcı çalıştığı parçayı sınavlarda ve konserlerde yeterince kontrolünde tutamayacaktır. Heyecan faktöründe ön plana çıkınca takılmalar oluşacaktır. Bu nedenle tekniğin güçlendirilip, parçanın % 100 değil % 200 güven sağlayacak şekilde çalışılması gereklidir.

4.3.3. Deşifre

Deşifre çalışmalarına yer vermemek, öğrencinin doğrudan notaya bakarak çalma becerisinin gelişmesine engel olmaktadır.

"Doğrudan doğruya notadan çalmanın getirdiği ürküntünün yerleşmemesi için, her ders küçük bir süreyi, kesin olarak deşifraja ayırmalıdır. Bu işlev için öğrencinin seviyesinden çok daha kolay parçalar seçilmelidir (Pamir, Tarihsiz).

Parçaları uzun süre çalışıp ezberine alan öğrencilerde eline bakmadan; nota izleyerek çalma yetisi zayıf kalacaktır. Bu nedenle sınav ve konserlerde takıldığı yer olursa bulup devam etme olanağı azalacaktır. Öğrencilere dersin bir bölümünde deşifre

çalışmaları yaptırmak, bu sorunu büyük ölçüde en aza indirgeyecektir. Deşifre yapılırken parçanın bir süre incelenmesine izin verilmelidir. Öğrenci bu sürede parçanın ritmini, tonunu, pozisyonlarını, cümlelerini incelemeli, sonrada gerçek tempoya en yakın şekilde, hatasız olarak çalması istenmelidir.

Deşifredeki amaç, notaları tek tek değil cünlecikleri ve geçişleri bir bütün olarak görmeyi sağlamaktır.

İyi bir deşifreyi engelleyen çeşitli nedenler vardır;

- Teknik yetersizlik,
- Dikkatsizlik,
- Nota izleyememe,
- Ele bakmadan yapılacak pozisyon atlamalarının yetersizliği,
- Ritimsel yetersizlik,
- Aralık, akor, arpej ve dizi bilgisinin yetersizliği.

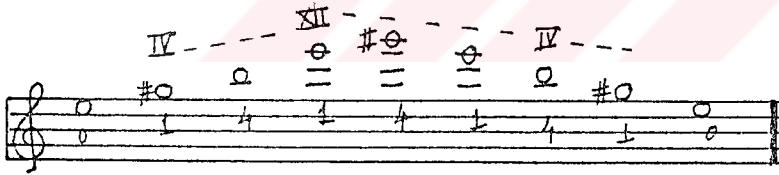
Teknik çalışmalar artırılarak ellerin yumuşatılması ve hız kazandırılması sağlanmalıdır. Ellerin, beynin emirlerini en doğru biçimde yerine getirecek düzeye ulaştırılması gereklidir.

Çalışmalarda parça üzerindeki ayrıntıların

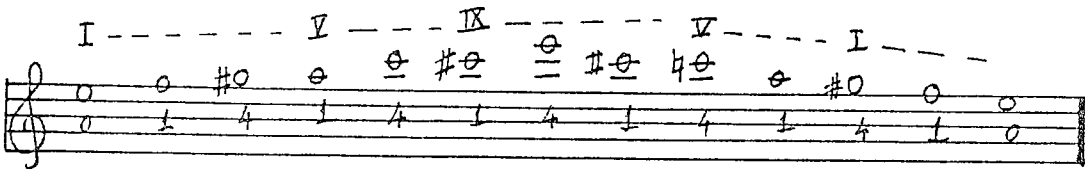
dikkatlice incelenmesi alışkanlık edinilirse, dikkatsizlik ve nota izleyememe sorunu çözüme ulaşabilecektir. Parça ölçü ölçü ele alınıp bağlar, nüanslar, noktalar, parmak sayıları, bareler dikkatlice incelenmelidir. Zor okunan, kötü yazılmış notalar çalışmalarda isteksizlik yaratır. Bu şekildeki notaların öğrenciye yeniden yazdırılması, nota yazımını da geliştirecektir.

Pozisyon çalışmaları, gitarda geviklik gerektiren konulardır. Pozisyonları daha kolay geçebilmek için, iyi bir alt yapı oluşturmak gereklidir. Pozisyonlar kolay geçiliyorsa deşifre de kolaylaşacaktır. Pozisyon geçiş çalışmaları için aşağıda iki örnek verilmiştir.

Örnek 1a

Örnek 1b

Gitarda aynı notayı birkaç değişik yerden elde etmek olanaklıdır. Bu nedenle parçanın akıcılığını en üst

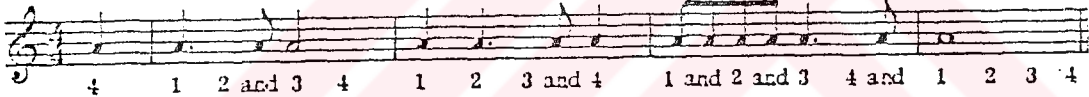

düzeğe çıkarmak için en doğru pozisyonu bulup parmak numaraları o doğrultuda yazılmalıdır.

Parça deşifre edilirken bazı ritim sorunları ile karşılaşılacaktır. Bu nedenle deşifre edilen parçada öğrencinin daha önceden öğrendiği ritimlerin bulunmasına özen gösterilmelidir. Ritim kalıplarının artırılabilmesi için, gitarsız ve gitarla ritim çalışmaları yaptırılabilir.

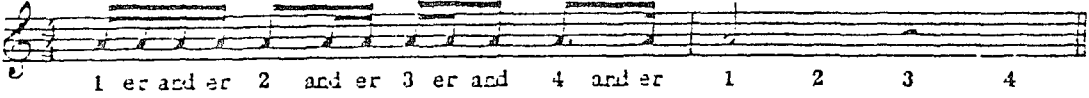
Örnek 2 (Oliver Hunt)

2a

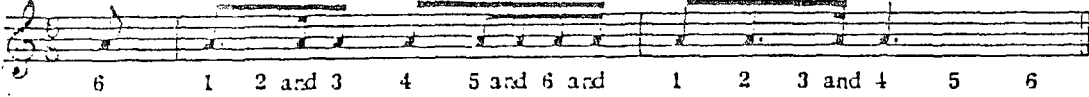
4 1 2 and 3 4 1 2 3 and 4 1 and 2 and 3 4 and 1 2 3 4

2b

1 er and er 2 and er 3 er and 4 and er 1 2 3 4

2c

6 1 2 and 3 4 5 and 6 and 1 2 3 and 4 5 6

2d

and 1 and 2 and and 3 1 and 2 and and 3 and 1 2 3

Parça içinde gelen akor, arpej, dizi ve aralıkların bir anda algılanabilmesi için bu çalışmaların, günlük

etütler arasında bulundurulmaları gereklidir. Öğrenci gördüğü akoru ve aralığı anında isimlendirebilmelidir. Gitar üzerinde akor uygulamaları ile bu olaylar pekiştirilebilir.

Örnek 3 (Oliver Hunt)

The image shows two staves of musical notation. The first staff contains a sequence of chords and arpeggios. The second staff contains a similar sequence, with some chords labeled 'CV' and 'CI'.

Akorlardan yola çıkılarak yapılacak arpej çalışmalarını parçalarda gelebilecek kalabalık nota gruplarından korkmadan çalmaya yardımcı olacaktır.

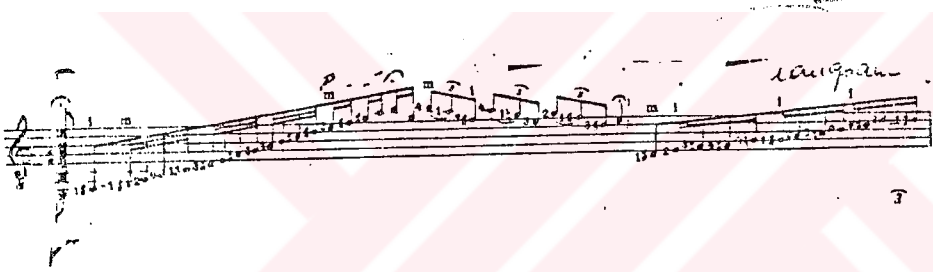
Örnek 4 (Arenas Libro 2)

The image shows three staves of musical notation, each labeled with a formula: '7. formula', '8. formula', and '9. formula'. Each staff shows a sequence of chords and arpeggios.

Major, minör ve kromatik dizilerin çalışılması da parçanın seyri hakkında bilgilenmeyi sağlayıcı bir alt yapı oluşturacağından, parçaların deşifresini kolaylaştırır.

Aşağıdaki örnekte (Paganini, Grand Sonata in A - Romanze) bu ölçüdeki dizinin kromatik olduğunu hemen algılayan öğrenci, daha önceden hazırlık yaptıysa bu bölümü ilk görüşte kolayca seslendirecektir.

Örnek 5 (Paganini - Grand Sonata in A - Romanze)

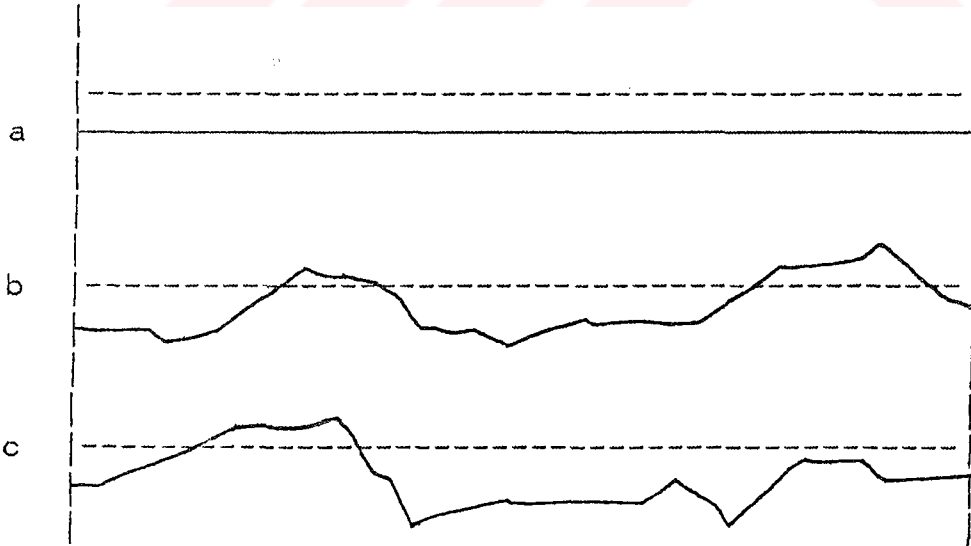
4.3.5. Çalışılan eserin bitirilebilmesi

Parçalar tam hakkı ile bitirilmeden yeni parçalara başlamak sorunları üst üste yığacaktır. Sonuçta teknik yetersizlik, müzikalitenin oturmaması, dönem özelliklerini tanıyamamak, ritimsel bozukluklar ortaya çıkacaktır. Öğrenciler, sabırsız davranıp sürekli yeni parça çalmak istemektedirler. Bu isteklerinin, bir önceki

parçanın gerçek temposu ve müzikal kalitesinin yerine oturması ile olanaklı olduğu kavratılmalıdır.

Wolfgang Lendle ile yaptığımız sözlü görüşmede (1991) bir parçanın sağlıklı bir şekilde çalışılması için aşağıdaki yolun izlenmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Ele alınan parçada çok zor ve kolay yerler olacaktır. Parçanın zor yerlerinin de kolay yerler gibi seslendirilebilmesi için, ayrı çalışmalarla zor yerlerin teknik ve geçiş sorunları çözülmelidir. Bir parçanın bu zorlukları çözüldüğünde, seslendirilirken çizelgedeki a çizgisi gibi düzey tutturulabilir.

Çizelge 4.1

Zorlukları analiz edip onları düzeltmeye çalışmak daha doğru olacaktır. Her seferinde parçanın grafiğinin düz çizgiye ulaştırılmasına çalışılmalıdır.

Herhangi bir problemle karşılaşıncaya problemi tekrarlamak yerine problemin gerçek nedenlerini bulmak gerekir. Birden fazla problem varsa hepsini aynı anda çalışmak yerine birini düzelterip sonra diğerine geçmelidir.

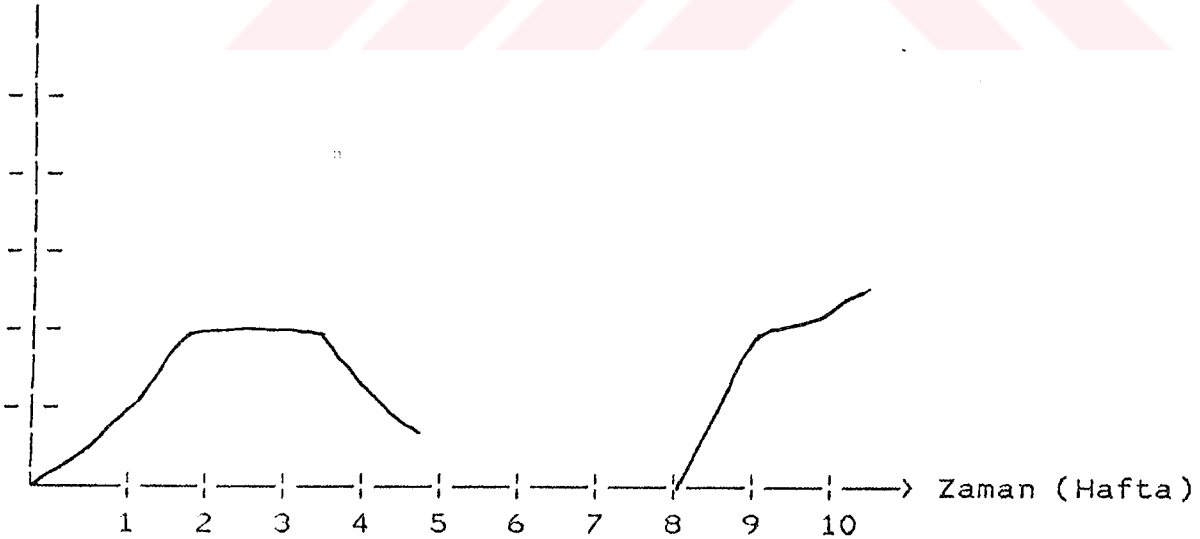
Yalnızca sol ele bakıp çalışılırsa, böylece sağ el hiç düşünülmeden sol el üzerinde yoğunlaşılır. Sonra sağ el alınabilir. Sağ eldeki problemler tel atlamaları olabilir. Problemi tek başına çözmek yeterli değildir. Problemlerli bölüm saatlerce çalışılmış ve olmamışsa, o zaman duateleri düzeltmek gerekir. Deneyimli öğretici, duatelerin öğrenciye uygun olup olmadığını görür. Eğer duateler öğrencinin yapısı için uygun değilse, ne denli çalışılırsa çalışılırsa başarı elde edilemez. Bazen de parçalar saatlerce aynı şekilde çalışılarak kötüye gidebilir.

Bir parçanın geliştirilme aşaması çizelge 4.2'de incelenebilir.

Deşifre edilen bir parça iki hafta sonra düz bir çizgi çizmeye başlar. Seviyenin daha üst düzeye ulaştırılmadığı görülür. Bu şekilde çalışılmaya devam edilirse, parçanın düzeyi aşağıya doğru düşüş gösterir.

Bu durumda daha fazla çalışmak yerine, parçanın düşüş gösterdiği yerde parçayı bırakmak gerekir. Bırakılan parça bilinç altında kalmıştır. Bırakıldığı yerden yeniden öğrenme aşamasına geçilir. Parça beyinde olgunlaşmaya başlar, bu arada bazı teknik konular da çözülür. Yaklaşık 3 hafta sonra, bırakılan parça yeniden ele alınıp, ilk kez deşifre ediliyormuş gibi özenle çalışılmalıdır. Parça yaklaşık 1 haftada eski seviyesine ulaştırılır ve üzerine yeni bilgiler konur. Bu yolla kısa sürede birçok parça bitirebilmek olanaklıdır.

Seviye

Çizelge 4.2

4.4. İdeal Mezuniyet Seviyesi

Her çağda olduğu gibi gitarda da mezuniyet için düzeyli bir seviye aranmalıdır. Seviye saptanırken, öğrencinin yaşı, fiziksel yapısı, müzik kulağı, mezun olduktan sonra yapacağı meslek gözönünde bulundurulmalıdır. Eğitimin dört yılla sınırlı olması, gitara geç yaşta başlanıyor olması, eğitici ve öğrenciyi zaman kaybettirici çalışmaları ortadan kaldıracak bir eğitim süreci izlemeye zorlamaktadır. Tüm bu şartların değerlendirilmesi sonucunda en uygun seviye tespiti yapılmalıdır.

Zamanı en doğru şekilde kullanabilmek için, planlı bir çalışma ile eser seçimi yapılmalıdır. Her dönemden aynı düzeyde, çok sayıda parça çaldırmak yerine, değişik dönemlerden daha az sayıda parça çaldırmak gitar tarihini ve müzik türlerini tanımak açısından yararlı olacaktır.

Ahmet Kanneci'ye göre (1991, sözlü görüşme) "Başlangıçtan mezuniyet zamanına kadar, iki klasifikasyonda eserler çaldırılmalıdır. Birincisi kronolojik, ikincisi müzik formları.

Kronolojik

_____

- Rönesans
- Barok

Form

_____

- Partita
- Şarkı

- Klasik
- Romantik
- Modern
- Çağdaş
- Türk Eserleri
- Contrapuntal Müzik
- Füg
- Etüt
- Süit
- Sonat
- Varyasyon
- Oda Müziği
- Konçerto

Parçanın zorluğu seviyeye göre öğretici tarafından belirlenmelidir. Mezun olurken gözönünde bulundurulması gereken konu zorluk açısından eğitimin en üst seviyesinde olan birinci klasifikasyondan bir, ikinci klasifikasyondan. Bir değişik maddeyi içeren en az üç parçanın çalışılması gerekir. Bunlardan en az birisi oda müziği veya konçerto olmalıdır".

Kanneci, Özgen ve Gürgün'den sözlü görüşmeler ile elde edilen bilgiler ışığında teknik gelişim sekiz yarıyıla paylaştırılarak aşağıdaki sıralama elde edilmiştir. Parçaların seçimi bu gelişime paralel olarak öğretici tarafından belirlenebilir.

4.4.1. Birinci sınıf programı (Çalgı Eğitimi-Gitar)

Birinci yarıyıl

- Oturuş ve gitarın tekniğine uygun tutuşu,
- Altı telde I. pozisyon notaları,
- Sağ elde apoyando ve tirando tekniği,
- Baş parmağın kullanımı,

- Do Majör ve Sol Majör iki oktav diziler,
- Diyatonik dizi,
- Arpej ve kolay akorlar,
- o, d, , nota değerleri ve suslar,
- 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük ölçüler,
- Dolap, D.C. Fine kavramları

İkinci yarıyıl

- Sağ ve sol elin hızlandırılması,
- II. ve III. pozisyon notaları,
- Dizi yolu ile apoyando, arpej yolu ile tirando tekniklerini geliştirmek,
- Baş parmakta ton arayışı,
- İki diyezli ve tek bemollü majör ve minör dizileri,
- Üç oktav kromatik dizi,
- ve nota değerleri ve suslar,
- Küçük bare çalışmaları,
- Deşifre yönteminin kavranması,
- 3/8'lik, 6/8'lik ölçüler,

4.4.2. İkinci sınıf programı (Anadal Eğitimi-Gitar)

Birinci yarıyıl

- Sağ ve sol elin koordineli çalışmasını geliştirmek,

- V. pozisyon notaları,

- Çarpma, legato ve glisando teknikleri,

- Dört diyezli ve iki bemollü iki oktav diziler

- lık nota değeri,

- ve lık arpejler,

- nota kalıbının pekiştirilmesi,

- Çift ses etütleri,

- Tam bare çalışmalarını,

- Kolay tirillerin öğretilmesi.

İkinci yarıyıl

- Sağ ve sol elin seriliğini artırıcı etütler,

- VII. pozisyon notaları,

- Mordent, grubetto teknikleri,

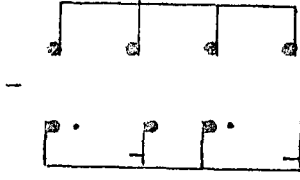
- İki, üç ve dört notayı içeren legatolar,

- Dört diyezli ve iki bemollü dizi etütleri,

- Bunlara bağlantılı olarak kadanslar,

- Aynı anda iki, üç ve dört sesin duyurulabildiği

etütler,

vd. ritim kalıpları,

- Daha zor tiriller,
- Doğal armonikler (Floje).

4.4.3. Üçüncü sınıf programı (Anadal Eğitimi-Gitar)

Birinci yarıyıl

- Sağ elde tiril ve ton elde edebilme çalışmaları,
- IX. pozisyon notaları,
- Vibrato tekniği,
- Dört diyez, iki bemollü üç oktav majör ve minör diziler,

- Pozisyon geçiş çalışmaları,
- lik nota değeri ve sus,
- Çift ses çalışması,
- Tam barenin her pozisyonda çalışılması,
- Yapay armoniklerin öğretilmesi,

İkinci yarıyıl

- Teknik zorlukların çözümlenmesine başlanması,
- Tremolo, rasquedo teknikleri,
- Öğrenilen dizilerin boş tel kullanmadan değişik pozisyonlarda çalışılması,
- Dört bemollü, üç oktav majör ve minör diziler,
- Yapay armoniklerle ezgi oluşturulması,
- Önceki öğretim yılında öğrenilen tekniklerin daha zorlarının tekrarlanması,
- Dönemlerin özelliklerini gösterici tirillere başlanması.

4.4.4. Dördüncü sınıf programı (Anadal Eğitimi-Gitar)

Birinci yarıyıl

- Sağ elde arp tekniğinin geliştirilmesi,
- Üçlüler ve altılılar ile iki sesli diziler,
- Tremolo tekniğinin güçlendirilmesi,
- Konçerto etütlerinin çalışılması,
- Her tonda, kadansların ezbere alınabilmesi,
- Eşlik etme teknikleri ve teorisinin öğrenilmesi,
- Dönemleri yansıtıcı yorumların çalışılması,

İkinci yarıyıl

- Önceki öğretim dönemlerinde öğrenilen tekniklerin daha zorlarının çalışılması,
- Bağlılar ile dizi çalışmaları,
- Oktavlar ve onlular ile iki sesli diziler,
- Gitarda oluşturulabilen efektler ve çağdaş müzik tekniklerinin çalışılması,

Bu seviyeleri aşan öğrenciler için daha üst seviyelerde çalışmalara devam edilebilir. Gitarın olanakları ve teknikleri yapılan çalışmalarla sürekli artış göstermektedir. İyi çalışan ve gelişim gösteren öğrenciler yeni tekniklerle tanıştırılmalıdır.

4.5. Türkçe Metot ve Basılı Kaynak Azlığı

Yurdumuzda bu konudaki çalışmalar gereksinime yanıt verecek düzeyde değildir. Bu da öğretici ve öğrencileri gitar tarihini tarama, gitarın gelişimi ve yeni teknikleri tanımak açısından sıkıntıya sokmaktadır. Öğreticilerin bireysel çabaları ile yabancı kaynakların çevirisinden elde edilen bilgiler genele yayılamamaktadır. Bu nedenle türkçe yazılmış metot ve

gitar hakkındaki teorik bilgileri içeren kitapların çoğaltılması bir gereksinim olmaktadır.

"Yurdumuzda ciddi anlamda çalışmalar az da olsa yapılmıştır. İlk olarak, Ziya Aydın'tan şu metod ve albümleri hazırlanmış ve Eko Matbaası-Can Ticaret adına yayınlamıştır. Gitar Metodu I, Gitar Metodu II, Gitar Albümü, Klasik Armoni (Gitar Uygulamalı), Sevilen Melodiler (Gitar Eşlikli), Okul Şarkıları (Çok Kolay Gitar Eşlikli)" (Özçakır 1990).

Aydın'tan bu çalışmalarında, gitara yeni başlayanlar için açıklayıcı bilgiler, gitarda kullanılan teknikler, gitara transpoze edilmiş Türk ve yabancı parçaların tanıtımı, okul şarkıları ve türkü eşlikleri, armoninin gitar üzerindeki uygulamaları konularını aktarmıştır. Türkiye'de gitar için ilk ciddi uğraşlar olması açısından düzeyli bir çalışmadır.

Basılı olan başka bir çalışma Ahmet Kanneçi'nin "Klasik Gitar Metodu"dur.

Kanneçi, bu çalışmasında başlangıç tekniklerini, gitarın tarihi içindeki konumu ve gitar öğrenenlere önerilerini sunmuştur. Gitara yeni başlayanlar için çok iyi bir kaynak oluşturmaktadır.

Bu çalışmalardan başka ciddi boyutta ele alınacak basılı kaynaklar, henüz yoktur.

4.6. Orkestra ve Piyanoda Eşlik Dersinde Amaçlanan Hedeflere Ulaşmak

Bu ders, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde 2. sınıftan, diğer bölümlerde 3. sınıftan başlamak üzere programa konulmuştur. Müzik öğretmeni adayları için teoriyi pratiğe dönüştürebilmek açısından önemli derslerden biridir ve üzerinde özenle durulmalıdır.

Bu derste öğrenci orkestrada çalma, oda müziği yapma, trio ve düo çalışmalarının yanısıra, eşlik etme, eşlik yazabilme konularında, en azından okul şarkıları düzeyinde çalışmalar yapabilecek kadar bilgilendirilmiştir. T.3.9'da da görüldüğü gibi uzman yanıtları bu görüşte birleşmektedir.

İzlenecek yol iki madde olarak değerlendirilebilir. Birincisi uygulama, ikincisi ise teori çalışmalarıdır.

Öğrencinin, notaları istenilen düzeyde seslendirebilmesi için, yeterli tekniğe, hıza, iyi bir müzikal anlatıma gereksinimi vardır. Bu nedenle teknik çalışmalara bilinçli bir şekilde zaman ayırılmalıdır. Dizilerden yola çıkarak bütün tonlarda kadans çalışmaları yaptırılabilir. EK-4.

Kadansları ve dizileri seri çalabilen bir sol el

gelişimi sağlanırken, bunları bütünlemek için çok sayıda arpej çalışmaları ile sağ el gelişimini artırmak gereklidir. Çok sayıda yapılacak arpej çalışmaları, farklı şekillerde eşlik yapma olanaklarını artıracaktır. Bu birikim, düo ve trio çalışmaları ile değerlendirilmeye başlanarak, önce küçük okul şarkılarının eşliği daha sonra şan ve çalgıya eşlik çalışmaları ile derinleştirilmelidir. Bu çalışmalarda öğrencide, kendisi çalarken başka sesleri dinleyebilme, armoniyi duyabilme, doğru sayabilme, çalgıların ses renklerini ve genişliklerini tanıyabilme gibi olumlu yönler gelişecektir.

"Gitar fonksiyonları çok geniş faaliyetleri kapsar. Tek başına oda müziği yorumlama kabiliyetine sahiptir. Bununla beraber eşlik enstrümanı olarakta kullanılır. Bu nedenlerden bir gitaristin diğer sesleri dinleme alışkanlığı diğer enstrümanlardada da olduğu gibi çok önemlidir. Bu gitariste çok sesli müzikteki sesleri görevlendirme konusunda pratiklik kazandırır (A. Kanneçi 1991, sözlü görüşme).

Öğrenciler yalnızca seslendirici olarak kalmamalıdır. Seslendirdikleri çalışmaların mantığını da özümlemeleri gerekmektedir. Çünkü müzik öğretmeni olup göreve başlayınca karşılıklarına çıkan eşliği yazılmamış parçaları kendileri düzenleyip, değerlendirmek zorundadırlar. Bu nedenle, eşlik yazma konusunda da yeterli bilgileri olmalıdır. Öncelikle armoni çalışmalarını çok

iyi bir düzeye getirmeleri, armoni ödevlerini gitarla çalınabilecek şekilde düzenleyip bunları seslendirmeleri, pratik yapmalarını sağlayacaktır. Daha sonra okul şarkılarına başlangıçta kolay da olsa, eşlikler yazmaları zamanla daha boyutlu eşlikler oluşturmaları için zemin hazırlayacaktır.

Armoni çalışmalarının gitara uygulanabilmesi için öğretmenin bilgi birikiminin yanısıra, Ziya Aydın'ın "Klasik Armoni (Gitar Uygulamalı)" ve Lance Bosman'ın "Harmony for Guitar" adlı kitapları kaynak olarak kullanılabilir. Armoni ile ilgili kaynak olmasına karşılık gitar eşliği yazılmış, şan parçaları, okul şarkıları ve türkülerin yanısıra, üç gitar için yazılmış parça sayısı oldukça azdır. Orkestra dersinin sağlıklı yürütülebilmesi, öğrencinin bu dersten yeterince yararlanabilmesi için uygulamaya yönelik bu parçaların sayısının artırılması gereklidir. Bunu sağlamak ilk aşamada öğretim elemanlarına düşmektedir. Bu dağarı zenginleştirmek için yapılacak çalışmalar aşağıda sıralanmıştır.

- Şan parçalarına eşlik yazmak (Concone), Örnek: 6
- Okul şarkılarına eşlik yazmak, Örnek: 7, 8, 9, 10
- Türkülere eşlik yazmak, Örnek: 11
- Yaylı çalgılara eşlik yazmak, Örnek: 12

- Üç gitar için düzenlemeler yapmak, Örnek: 13

"Üç gitar için yeterli parça bulunamazsa yan flüt için düzenlenmiş parçalar olduğu gibi gitarla çalınabilir" (M. Özgen 1991, sözlü görüşme), Örnek: 14

"Çalışmaların belirli bir yüzdesi ülkemizde gitar literatürüne katkıda bulunmak amacıyla, özgün Türk eserlerine ya da otantik divan müziğimizden gitarla icra edilebilecek şekilde düzenlemelere ayrılmalıdır". (A. Kanneci 1991, sözlü görüşme). Örnek: 15

Örnek 6

CONCONE Op.9

Gitar Eşlik : S. YÖNDEM

1.

Örnek 7

ÇOBAN

San- Gitar

Söz : N. Nâhîd Edgüer
 Müzik : Caip Eğüz
 Gitar Eslit : S. Yöndem

Örnek 8

ANNEM

Söz ve Müzik: Saadettin Ünal

Şan- Gitar

Gitar Eşlik : S. Yöndem

♩

Gü ze lim sev gi lim

ca nim sin sen an nem an nem Ge ce gün düz

dur ma dan yo ru lur sun an nem an nem

Örnek 9

DAĞLAR

Şan- Gitar

Söz ve Müzik: Saip Egüz

Gitar Eslik: C. Yöndem

Dağ lar dağ lar

Oy dağ lar Ar din da

yar dağ lar lar

BITİRMELİK (SON BİR ÖLÜ YERİNE)

rall - - - - p

Örnek 10

PALANDÜKEN DAĞI

Müzik : J. Hümayi Elçioğlu

Şan- Gitar

Gitar Eşlik : S. Yöndem

Pa lan dö ken da ğın da

ka va li mın se si var. Gam di lai ne yas lan mıs

bir e da li su ğa lar Ben san dım ki a ğ lı yor gur bet te ki

naz lı yar Ey pi nar naz lı pi nar da ğ lar sa na nur su nar

Örnek 11

ÇARŞIYA VARDIM

Türkü

San- Gitar

Gitar Eşlik : S. Jöndem

•X

Çar sı ya var dım e rik den al dım

ya nın ha be ri ni E ve rek ten al dım

•X

Örnek 12

SIVAS ELLERİNDE

Keman - Gitar

Türkü
Düzenleyen: Kadir Karkın

The first system of handwritten musical notation for 'Sivas Elllerinde' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some with slurs. The lower staff is in bass clef and contains a bass line with eighth notes and rests. There are five measures in total. A large, faint watermark is visible in the background.

The second system of handwritten musical notation consists of two staves. The upper staff continues the melodic line with eighth and sixteenth notes. The lower staff continues the bass line with eighth notes and rests. There are five measures in total. A large, faint watermark is visible in the background.

The third system of handwritten musical notation consists of two staves. The upper staff continues the melodic line with eighth and sixteenth notes. The lower staff continues the bass line with eighth notes and rests. There are five measures in total. A large, faint watermark is visible in the background.

The fourth system of handwritten musical notation consists of two staves. The upper staff continues the melodic line with eighth and sixteenth notes. The lower staff continues the bass line with eighth notes and rests. There are five measures in total. A large, faint watermark is visible in the background.

Handwritten musical notation for the first system, consisting of two staves. The top staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, and the bottom staff contains a bass line with eighth notes and rests. There are two fermatas in the bottom staff.

Handwritten musical notation for the second system, consisting of two staves. The top staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, and the bottom staff contains a bass line with eighth notes and rests. There are two fermatas in the bottom staff.

Örnek 13

KATILIM

Üç Gitar Jân

Türkü
Düzenleyen : İ. Şenol

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff (labeled '1') features a melodic line with a series of eighth notes and a final quarter note. The middle staff (labeled '2') provides a harmonic accompaniment with chords and single notes. The bottom staff (labeled '3') contains a bass line with a steady eighth-note rhythm. A dashed line above the staves indicates the end of the first system.

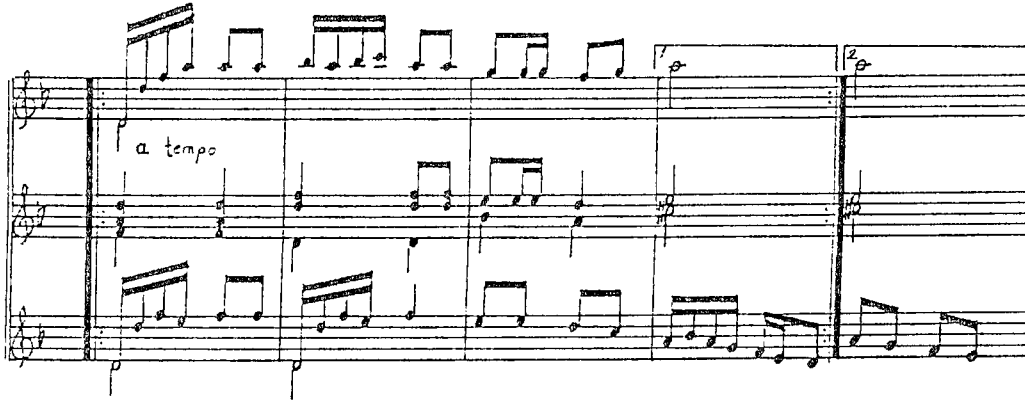
The second system continues the piece with three staves. The top staff (labeled '1') has a melodic line with a mix of eighth and quarter notes. The middle staff (labeled '2') continues the harmonic accompaniment. The bottom staff (labeled '3') maintains the bass line with eighth notes. A vertical bar line is present in the middle of the system.

The third system of the musical score consists of three staves. The top staff (labeled '1') features a melodic line with a mix of eighth and quarter notes. The middle staff (labeled '2') continues the harmonic accompaniment. The bottom staff (labeled '3') maintains the bass line with eighth notes. A vertical bar line is present in the middle of the system.

First system of musical notation, consisting of three staves. The top staff contains a melodic line with various note values and rests. The middle staff contains a more active melodic line with eighth and sixteenth notes. The bottom staff contains a bass line with eighth notes and rests. A double bar line is present near the end of the system, with a '2' above it indicating a second ending. The word 'FIN' is written below the bottom staff.

Second system of musical notation, consisting of three staves. The top staff has a melodic line with eighth notes. The middle staff has a melodic line with eighth notes. The bottom staff has a bass line with eighth notes. A double bar line is present near the end of the system, with a '2' above it indicating a second ending.

Third system of musical notation, consisting of three staves. The top staff has a melodic line with eighth notes. The middle staff has a melodic line with eighth notes. The bottom staff has a bass line with eighth notes. A double bar line is present near the end of the system, with a '2' above it indicating a second ending. The word 'Rit' is written below the bottom staff in three locations, indicating a ritardando.

Musical score system 1, featuring three staves. The tempo marking "a tempo" is present in the first measure. The system includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

Musical score system 2, featuring three staves. This system continues the musical notation from the previous system, including notes, rests, and dynamic markings.

Musical score system 3, featuring three staves. This system concludes the musical notation on the page, including notes, rests, and dynamic markings.

D.C al FINE

Örnek 14

9 Presto

aus der I. Lautensuite

Johann Sebastian Bach
1635 - 1750

The musical score is presented in three systems, each consisting of three staves. The first system begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/8 time signature. It includes a 'V' marking above the first measure and a boxed measure number '5' above the fifth measure. Fingerings are indicated below the notes: 3 4 1 4 3 1 4. The second system starts with a boxed measure number '10' above the first measure and an 'ad lib.' marking above the second measure. A boxed measure number '15' is placed above the fifteenth measure. The third system begins with a boxed measure number '20' above the first measure. The fourth system starts with a boxed measure number '23' above the first measure and a boxed measure number '30' above the thirtieth measure. The score concludes with a final cadence on the third staff of the fourth system.

33

This system contains measures 33 through 39. It features three staves: a treble clef staff with a melodic line, a middle staff with a bass line, and a bottom staff with a rhythmic accompaniment. A box with the number '33' is positioned above the first measure.

40

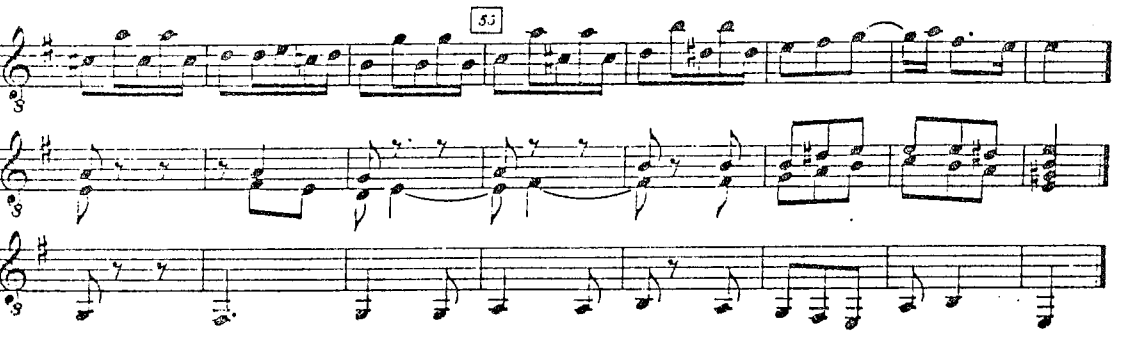
This system contains measures 40 through 44. It features three staves: a treble clef staff with a melodic line, a middle staff with a bass line, and a bottom staff with a rhythmic accompaniment. A box with the number '40' is positioned above the first measure.

45 50

This system contains measures 45 through 49. It features three staves: a treble clef staff with a melodic line, a middle staff with a bass line, and a bottom staff with a rhythmic accompaniment. Boxes with the numbers '45' and '50' are positioned above the first and fifth measures, respectively.

55

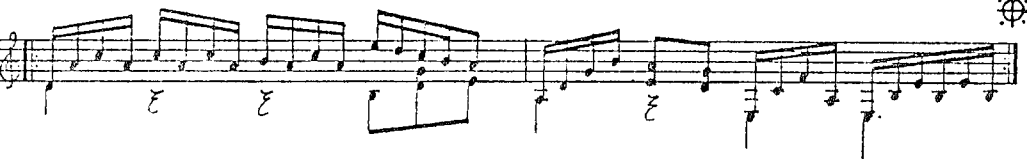

This system contains measures 55 through 59. It features three staves: a treble clef staff with a melodic line, a middle staff with a bass line, and a bottom staff with a rhythmic accompaniment. A box with the number '55' is positioned above the first measure.

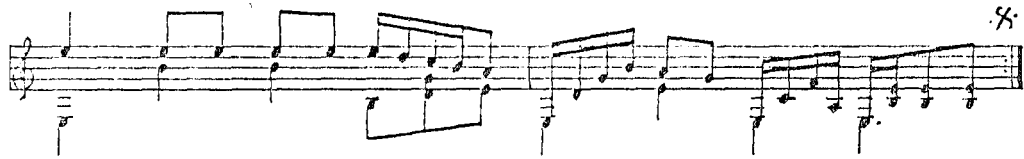
Örnek 15

BÜLBÜLÜM ALTIN KAFESTE

Gitar

Türkü
Düzenleyen : Ş. Yandem

Coda

Rit - - - - -

5. SONUÇ

Araştırma bulgularından ve yorumlarından elde edilen sonuçlar;

- Çalışmaların zaman kaybettirici uygulamalardan arındırılması,
- Gitarın anadal çalgı olarak müzik öğretmeni yetiştiren tüm kurumlarda benimsenmesi,
- Orkestra dersi aracılığıyla grup bilinci ve eşlik pratiğinin sağlanmasıdır.

Gitarı anadal olarak programa almış olan bölümlerde, çalışmalar; öğrenim süresi, öğrencinin yaşı gözönüne alınarak zamandan kazanmak için çeşitli yöntemler denenmelidir. Öğrencinin fiziksel yapısı, yeteneği ve algılama gücü de bu çalışmanın dışında tutulmamalıdır.

Anadal Gitar Eğitimi, müzik öğretmeni yetiştiren tüm kurumlarda programa alınmalıdır. Çünkü;

- Evrensel bir çalgıdır,
- Klavyesi ve yapısı standartlaşmıştır,
- Dikey ve yatay çok sesliliğe elverişlidir,
- Hem solo, hem eşlik çalgısı olarak kullanılabilir,
- Virtüözite çalışmalarına olanak tanıyan kapasitesi vardır,

- Metotları evrenselleşmiştir,
- Eğitim müziğinde kullanılabilir,
- Kolay taşınabilmekte ve ucuza alınabilmektedir.

Bu olanakları ile müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda Anadal Çalgı olabilme özelliklerine sahiptir.

Orkestra dersi aracılığıyla yapılacak grup çalışmaları, eşlik çalışmaları; öğretmenlik sürecinde gerekli olacak pratikliğin kazanılmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

ARENAS, Mario Rodriguez. La Escuela De la Guitara. by Ricordi Americana S.A.E.C L.2, 88 y. 1964.

BOSMAN, Lance. Harmony For Guitar. Musical New Services, 111 y. London, 1990.

CANGAL, Nurhan. Müzikte Çoksesliliğin Gereği. I. Müzik Kongresi Bildirileri, Evren Ofset, 147-149 Ankara, 1987.

GAZİMİNAL, Mahmut R. Musiki Sözlüğü. M.E. Basımevi, 288 y. İstanbul, 1961.

GÜLHAN, Necati. Orta Dereceli Okullardaki Müzik Eğitiminde Piyanonun Bir Eşlik Çalgısı Olarak Kullanılabilirliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, M.Ü. Atatürk Eğitim Fak. İstanbul, 1990.

GÜRGÜN, Mehmet. Gitarın Tarihsel Gelişimi. Yayınlanmamış Lisans Tezi, G.Ü. Gazi Eğitim Fak. Ankara, 1985.

HUNT, Oliver. Musician Ship & Sight Reading For Guitarists. 67 y. London, 1990.

KANNECİ, Ahmet. Klasik Gitar Metodu. Meteksan Ltd.Şti., 73 y. Ankara, 1988.

KAPTAN, Saim. Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri. Bilim Yayınları 10. Baskı, 327 y. Ankara.

NOAD, Frederick. Solo Guitar Playing. Omnibus Press New Edition, 238 y. NewYork, 1968.

NOAD, Frederic. The Renaissance Guitar. Ariel Publications 119 y. NewYork, 1974.

NOAD, Frederick. The Baroque Guitar. Ariel Publications 127 y. NewYork, 1974.

NOAD, Frederick. The Classical Guitar. Ariel Publications 144 y. NewYork, 1976.

NOAD, Frederick. The Romantic Guitar. Ariel Publications 128 y. NewYork, 1988.

ÖZÇAKIR, Recep. Klasik Gitar Türk Okul Müziğinde Bir Eşlik Çalgısı Olarak Nasıl Kullanılabilir. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. M.Ü. Atatürk Eğitim Fak. İstanbul, 1990.

PAMİR, Leyla. Çağdaş Piyano Eğitimi. Köşk Yayınları 223 y. İstanbul.

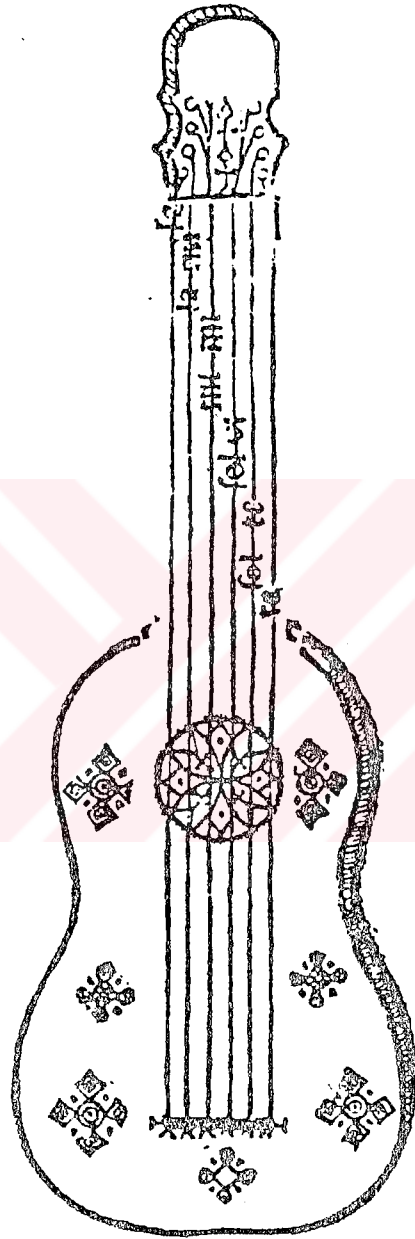
SEGOİVA, Andres. My Book Of The Guitar. Ariel Publications 64 y. London, 1979.

SÖZER, Vural. Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi. Tan Gazetesi ve Matbaası 462 y. İstanbul, 1964.

ŞENEL, Nihat. Müzik Eğitime Giriş. Yayınlanmamış Ders Notları M.Ü. Atatürk Eğitim Fak. İstanbul, 1982.

YURGA, Cemal. Piyano Çalmada Takılma Nedenleri. Orkestra Dergisi, Sayı 223, 34 y. İstanbul, 1992.

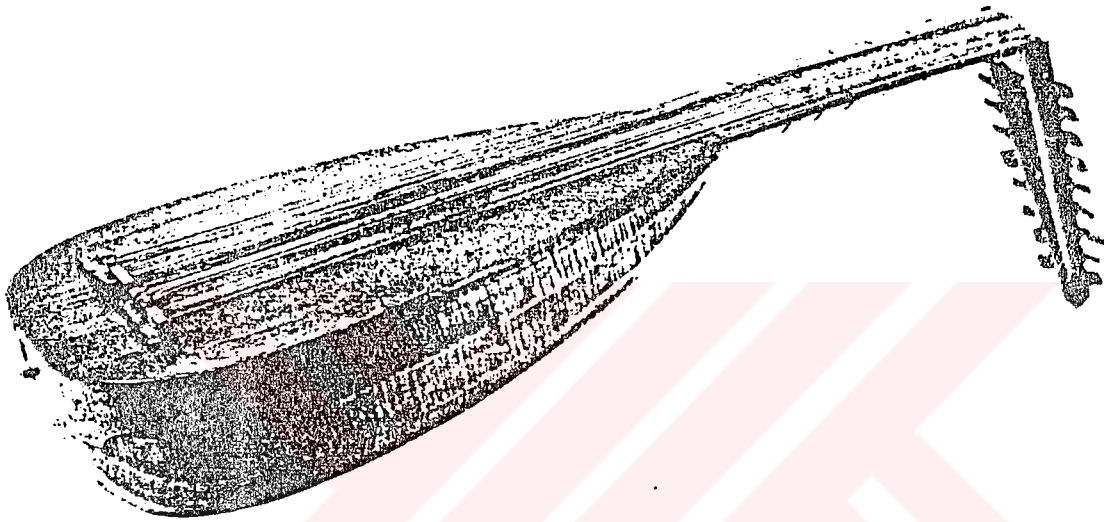

Vihuela

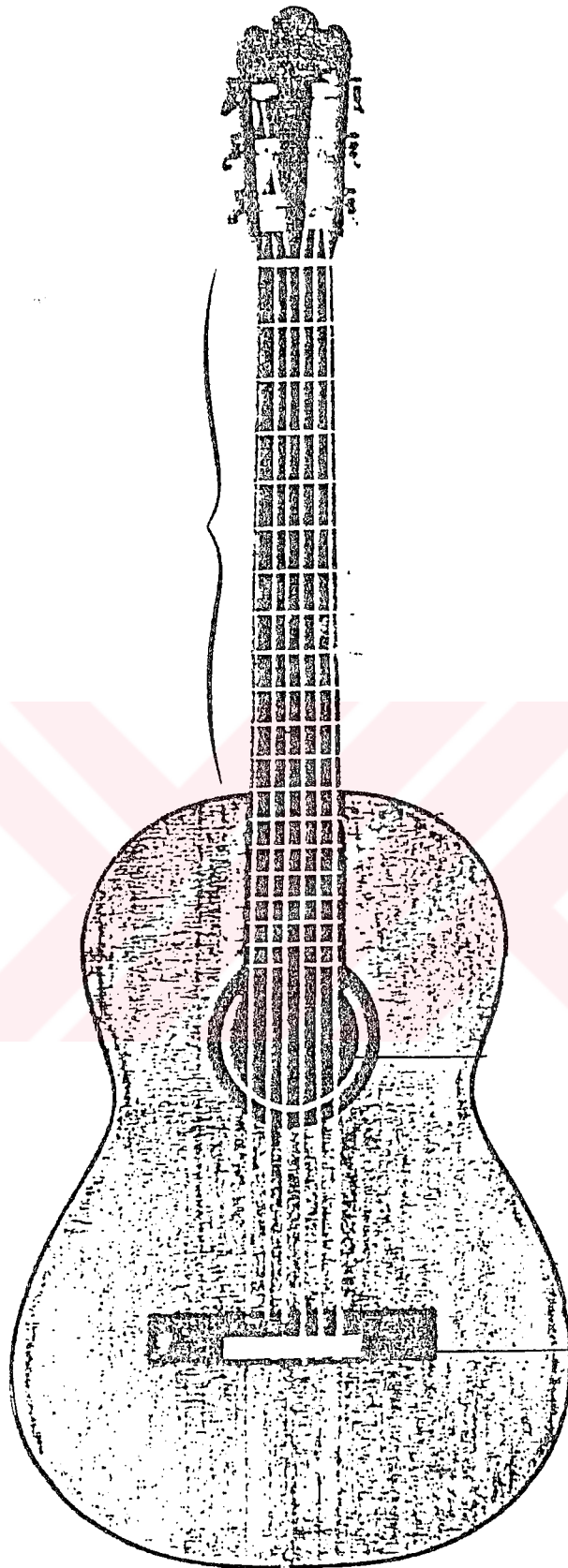

EK-2

Lute by Hans Frei, dated 1550.

EK-3

Guitar by Antonio Torres, 1863.
Collection Rose L. Augustine

Do Mayor C.1., Sol Mayor, Re Mayor

su relativo

La Menor, Mi Menor, Si Menor C.2., C.2.,

La Mayor, Mi Mayor, Si Mayor C.2., C.2.,

su relativo

Fa Menor C.2., Do# Menor C.4., Sol# Menor C.4., C.4.,

Fa# Mayor C.2., C.1., C.2., Re# Mayor C.1., C.2., C.1., La# Mayor C.4., C.3., C.1.,

su relativo

Re# Menor C.1., C.4., C.1., Si b Menor C.1., Fa Menor C.1., C.1.,

Mi b Mayor C.3., C.4., C.6., C.3., Si b Mayor C.1., Fa Mayor C.1., C.1.,

su relativo

Do Menor C.3., Sol Menor C.3., C.3., Re Menor C.3.,

ANKET

Sayın,

"Eğitim Fakóltesi M¼zik Eğitimi Böl¼mlerinde Anadal Gitar Eğitimi Nasıl Olmalıdır?" başlığı altında bir araştırma yapmaktayım. Araştırmanın d¼zenli ve sağlıklı olabilmesi için ekteki sorulardan oluşan bu anketi geliştirdim. Bu konuda gerçeği yaklaşımlarınızla bana yardımcı olacağınızdan eminim.

İlginiz için şimdiden teřekk¼r ederim.

Sadık Y¼ndem

Not :

- 1- Uzun cevaplarınız için anketin sonundaki boş alanı cevap numaralarını belirterek kullanabilirsiniz.
- 2- Anketin sonuna isim ve tarih yazmayı unutmayınız.

1- Gitara başlangıç için önerileriniz nelerdir?

.....
.....

2- Öğrencilere günde kaç saat ve nasıl bir ortam oluşturarak çalışmalarını önerirsiniz?

.....
.....

3- Bir ders saatinde en fazla kaç öğrenci ile ders yapılmalıdır?

.....
.....

4- Ders saatlerinin periyodikliği haftada kaç saat olmalıdır?

.....
.....

5- Mezuniyette öğrenciden istenecek seviye ne olmalıdır? (Dönemler, besteci, teknikler ve eser açısından)

.....
.....

6- Dört yıllık bir eğitim geç yaşta gitara başlayan bir öğrenci için yeterli bir süre midir?

.....
.....

7- Gitarla yapılan grup çalışmalarının öğrenciler üzerindeki olumlu yönleri sizce nelerdir?

.....
.....

8- Sınav ve konserlerde öğrencilerin heyecanlarının önlenmesi için önerileriniz nelerdir?

.....
.....

9- Gitarı okul müzik eğitiminde rahatlıkla kullanabilmek için sizce ne türlü çalışmalar yapmak gerekir?

.....
.....

10- Uyarıda bulunacağınız başka konular varsa müzik öğretmeni olacak arkadaşlara önerileriniz nelerdir?

.....
.....

SÖZLÜK

Akor: Armoni oluşturabilecek en az üç sesin aynı anda duyuruluşu.

Apyando: Gitarda sağ el parmaklarının teli çektikten sonra üst tele yaslanması.

Aralık: (Intervalle)-Interval. İki nota arasındaki ses açıklığı.

Arpej: Bir armoninin seslerini sırasıyla arka arkaya çalmak.

Bare: (Fr.) Gitar veya mandolin çalarken, işaret parmağını birkaç tele birden basmak.

Belgelik: Arşiv.

Dağar: Repertuar.

Deşifre: (-Dechiffrenment, Dechifffrage) Notayı ilk görüşte okuyuş veya icra ediş.

Duate: Parmak numaralaması.

Due: İki ses ya da çalgı için yazılmış eser.

Floje: Doğuşuk ses, armonikler.

Glissando: (it) Kaydırma, kaydırarak, gitarda tek tel üzerinde sol el parmağının notada belirtilen yere kadar kaydırılması.

Golpe: Gitarda akor veya melodi çalarken p, i, m ya da a parmağı ile gitarın göğüs tahtasına vurulması

Grubetto: (it) Grupçuk, kümecik. Esas notanın bir derece üst veya alt perdesinden başlayıp kıvracık kümeleniveren üç veya dört notalık melodik süsleme.

Kadans: Durgu.

Legato: (it) Bağlı. Gitarda sağ el ile tele yapılan bir vuruşa karşılık sol elde çekme veya vurma ile iki veya daha fazla nota elde etmek.

Mordent: Melodi süslemelerinden biri. Esas notanın iki veya üç kere çarpma yapmasıdır. Yani iki veya üç çarpmalı tirildir. Notanın üstüne konulan zikzak bir yatık çizgicikle yazıda gösterilir.

Partita: Süit, saz musikisi sahasında en eski formdur; Aynı tonalitede birkaç hareketten yani bir sıra danslardan ibarettir. Sonatın atası sayılır.

Polifoni: Çok seslilik.

Rasguado: Sol el parmakları ile hazırlanmış akor ya da akorların sağ el parmaklarının yukarı-

dan aşağıya veya aŝađıdan yukarıya doğru tellere sürtülerek yapılan akor tınlatma tekniğine denir.

Rezonans: tm, Tınlayıŝ, yankılanıŝ.

Sonat: Birbirini izleyen, çeşitli özelliklerde, çoğunlukla üç ya da dört bölümden oluşan çalgı müziği eseridir.

Süit: (Fr.) Süit, algı müziği biçimi. Çeşitli dansların sıralınıŝı yoluyla oluşturulan çalgı müziği yapıtı.

Tambora: Sağ el baş parmağının yan tarafı ile tellerin alt eŝikle keŝtiđi yere vurulması.

Tirando: Gitar da sağ el parmaklarının teli çektikten sonra üst tele değmeden geçmesi.

Transpoze: Aktarmak, bir parçayı yazılı bulunduğu eksenden bir başka eksene aktarmak.

Tremolo: (it) Bir veya birkaç sesin çok çabuk olarak yinelenmesi, kaygı ve çarpıntı elde edilmesi

Trill: İki komŝu sesi süratle ve devamlı bir şekilde birbirine arpma.

Trio:  alet veya ses için yazılmış eser.

Vibrato: Titrek, titreŝimli.

ÖZGEÇMİŞ

03.08.1961'de Tokat'ın Zile ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Zile'de tamamladı. 1980 yılında Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'ne girdi. 1984 yılında mezun oldu.

1984-85 öğretim yılında Marmara Üniversitesi'nde müzik okutmanlığı, 1987-88 ve 1988-89 öğretim yılında özel Ahmet Şimşek Lisesi'sinde müzik öğretmenliği yaptı. 1989 yılında İnönü Üniversitesi'nin açtığı okutmanlık sınavını kazandı. 1990 yılında Malatya'da Gitar Resitali verdi. 1991 Wolfgang Lendle'nin Masterclass'ına katıldı. Halen İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde öğretim elemanı olarak görevini sürdürmektedir.